

Politikai hit-vallás

Bibliai politológia

Kecskés D. Gusztáv

Kecskés D. Gusztáv

Politikai hit-vallás

KECSKÉS D. GUSZTÁV

Politikai hit-vallás

Bibliai politológia

Budapest, 2011

© Kecskés D. Gusztáv, 2011
All rights reserved. Minden jog fenntartva.
Tipográfia: Kecskés D. Emese

Ajánlom ezt a könyvet mindazoknak, akiknek az életére valamilyen módon hatással van a politika – vagyis mindenkinek.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	6
----------------------	---

Bevezetés.....	9
----------------	---

A keresztény politizálás alapelvei

1. A hatalom forrása és képviselete	15
---	----

Minden hatalom az Atya Istentől származik

2. Az Istennek való alárendeltség és következményei.....	19
--	----

Alárendeltség Istennek

A politikai hatalom jogszerűségének kérdése

A politikai hatalom célja

3. A szolgálat Isten elvei szerint	27
--	----

A szolgálat

A politikus státusa

A keresztény kormányzás további elvei

Törvényeken alapszik

Szabályszerű eszközöket használ

A vezető valóban vezessen!

4. Uralkodás és gondviselés.....	35
Az uralkodás lényege és elvei	
A gondviselés	

A keresztény politikus gyakorlati tevékenységének támaszai

5. Irányítás Istentől	43
Az Istentől való látás szükségessége	
Kapcsolat Istennel	
6. A vezető és segítőtársai.....	48
Az elszámoltathatóság	
A vezető és a vezetői csapat viszonya	
A tanácsadó	
A vezető	
A vezetői csapat	
7. A vezető lelki stabilitásának alapjai.....	52
Bizalom Istenben: Isten szeretete	
A jó lelkiismeret	
8. Elhívás, jellem, kompetencia	56
A kormányzás „kegyelmi adománya”	
A jellem szerepe	
Őszinteség, a hibák beismerése	
Transzparencia (átlátszóság)	
Igazságosság	
A szakmai felkészültség fontossága	

A keresztény politika keretei

9. A politikai hatalom és az egyház viszonya	60
Az egyházi vezetők felelőssége	

Zsákcák	
A politikai hatalom alárendelése az egyházi tekintélynek	
Az egyház alárendelése a politikai vezetésnek	
A politika és vallás helytelen szövetsége	
A helyes kapcsolat: a kiegyensúlyozott partnerség	
10. A keresztény állampolgár felelőssége	66
A politikai hatalomnak való engedelmesség jelentősége	
Az együttműködés határai	
Gyakorlati hazafiság (adófizetés, együttműködés a hatóságokkal, példamutatás, imádkozás, az evangélium hirdetése)	
11. Isten, a zsidóság és a „népek”	70
A népek kialakulása és elhelyezkedése	
A zsidóság és a többi nép viszonya	
Isten szeretete a pogány népek felé	
A zsidó néphez való viszony jelentősége	
12. Néhány stratégiai elv a Bibliából.....	76
Társadalmi érdek és korrupció	
Együttműködés és szomszédságpolitika	
Bibliai „szociálpolitika”	
Következtetések.....	82
Az elvek egyetemessége: az a jó, amiben Jézus van	
Az Istentől származó prófécia és a félrevezetés	
Jézus az egyetlen igazi megoldás – a politikában is	
A szerzőről	87

Bevezetés

Kevés dolog tűnik a földön annyira romlottnak és javíthatatlanul erkölcstelennek, mint a politika: ha józanul meggondoljuk, teljesen reménytelennek tűnik bármiféle pozitív változás. Olyan ez, mint egy bibliai értelemben vett „magaslat”, ahol az igaz Isten megvetésével bálványimádás folyik.¹ Olyan probléma, amely úgy mutatja magát, mintha

¹ 1Királyok, 12:32. „És szerze Jeroboám egy ünnepet is a nyolczadik hónapban, a hónap tizenötödik napján, a Júdabeli ünnep módja szerint, és áldozék az oltáron. Hasonlóképen cselekedék Béthelben is, áldozván a borjúknak, a melyeket csinált vala, és szerze Béthelben papokat a magaslatokhoz, a melyeket csinált vala.”

1Királyok, 14:22–23. „Júda is gonoszul cselekedék az Úr szemei előtt, és sokkal nagyobb haragra indíták őt az ő vétkeikkel, a melyekkel vétkeztek, mint atyáik azokkal, a melyeket ők cselekedtek volt. Mert ők is építenek magoknak magaslatokat, és faragott képeket és Aserákat minden magas halmon, és minden zöddellő fa alatt.”

A könyvben szereplő bibliai idézetek legnagyobb része a Károli Gáspár-féle fordításból származik: *Szent Biblia, azaz Istennek az Ó- és Újtestamentomában foglaltatott egész Szent Írás*, Magyar Bibliatanács, Budapest, 1991. Néhány külön jelezett esetben pedig: *A puszta létnél többet...* Az Új testamentum Csia Lajos fordítása szerint, első kiadás 1978, Univerzális Bibliaiskola.

még Isten sem tudna rajta segíteni. Ezeket a bizonyos „magaslatokat” a Biblia szerint Istennek tetsző életű Júdabeli királyok – így például Asa, Josafát és Joás sem rombolták le. Megtanultak inkább generációkon keresztül együtt élni velük, mígnem Ezékiás király (2Királyok, 18.)² és később Jósias (2Királyok, 22–23.) lerontotta azokat. Példájuk azt bizonyítja, hogy igenis lehetséges Istennek tetsző módon gyökeresen újat hozni a politikában. Pedig a korabeli Júda – Ézsaiás próféta könyvének tanúsága szerint – Ezékiás uralma előtt a romlás, a pusztulás és a mindenütt tapasztalható erkölcsi hanyatlás állapotában volt.

A Biblia számos esetben ír Istent imádó politikusokról, akik az Úr akaratát hajtották végre, és rajtuk keresztül Isten cselekedett. Ilyen volt Noé, aki gyakorlati feladatát, a bárka építését Istentől kapta. Ábrahám Isten akaratát keresve vezette a rá bízottakat. Jó kapcsolatokat ápolt a körülötte lakó

² 2Királyok, 18:1–8. „És Hóseásnak, az Ela fiának, az Izráel királyának harmadik esztendejében kezdett uralkodni Ezékiás, Akháznak, a Júda királyának fia. Huszonöt esztendő volt, mikor uralkodni kezdett, és huszonkilencz esztendeig uralkodott Jeruzsálemben; anyjának neve Abi, a Zakariás leánya. És kedves dolgot cselekedék az Úr szemei előtt, a mint az ő atyja, Dávid cselekedett volt. Ő rontotta le a magaslatokat, törte el az oszlopokat, és vágta ki az Aserát, és törte össze az érczkígyót is, a melyet Mózes csinált; mert mind az ideig az Izráel fiai jóillatot tettek annak, és nevezék azt Nékhusánnak. Egyedül az Úrban, Izráel Istenében bízott, és ő utána nem volt hozzá hasonló Júda minden királyai között sem azok között, a kik ő előtte voltak. Mert az Úrhoz ragaszkodott, és el nem hajlott ő tőle, és megőrizte az ő parancsolatait, a melyeket az Úr Mózesnek parancsolt vala. És vele volt az Úr mindenütt és a hova csak ment, előmenetele volt. És elszakadt Assiria királyától, és nem szolgált néki. Megverte a Filiszteusokat is egész Gázáig és határukat, az őrtornyoktól a kerített városokig.”

királyokkal, akik szövetségesként mellé álltak a harcban. Megvédte hozzátartozóit. József átvette és megvalósította Isten akaratát Egyiptomban: a hét bő esztendőben gyűjtötte a termést, míg a hét szűk esztendőben beosztott. Így megmenekült a zsidó nép és sok más nemzet az éhenhalástól. Mózes kiszabadította Isten népét az egyiptomi szolgaságból, majd negyven éven át vezette őket a pusztában: átadta Isten vezetését, bíraskodott, gondoskodott a szükségek betöltéséről. Józsué bevezette a zsidó népet az ígért földjére, és szétosztotta örökségüket. A bírák szintén Isten akaratát képviselték. Köztük Gedeon, aki sikeresen harcolt az Izraelt sanyargató midianiták ellen. Dávid királyról maga Isten tett bizonyosságot, hogy az Ő szíve szerint való férfi volt, és véghezvitte az Úr minden akaratát (Apostolok cselekedetei, 13:22.). Salamon király uralkodásának első időszakában szintén Istent követve kormányzott. Asa és Ezékiás Júda királyai bálványimádó ősök hagyatékát felszámolva visszaállították az igaz Isten tiszteletét. Dániel több babiloni és perzsa uralkodó mellett magas rangú vezetőként szolgált. Isten akaratát kereste. Az Urat képviselte, hirdette, amikor volt rá lehetősége. Hűségesen kezelte a birodalom ügyeit. Még ellenségei is elismerték, hogy „semmi fogatkozás, sem vétek nem találtatott benne” (Dániel, 6:4.). Márdokeust, Eszter királynő gyámját a perzsa birodalomban magas méltóságra emelték: „második volt Ahasvérus király után, nagy a zsidók között, és kedves az ő atyjafiai sokasága előtt, aki javát keresé népének” (Eszter könyve, 10:3.). Zorobábel, Júda fejedelme Isten templomát építette Jeruzsálemben a babiloni fogság után (Ezsdrás könyve). Amikor ezek a hithős politikusok Isten uralmát képviselve megtették, amit Ő mondott, virágzás lett

országukban, és terjedt az Istenről való ismeret. E bibliai politikusok „radikálisak” voltak a hitükben és gyakorlati politikájukban egyaránt.

Lehetséges tehát az Isten szerinti politizálás, kormányzás. Ez Isten akarata. Attól, hogy a világtörténelemben nagyon ritkán figyelhető meg, még megvalósítható. Az alábbiakban éppen azt igyekszünk bemutatni, hogyan gondolkodik Isten az életnek e mindnyájunkat érintő szférájáról.

A könyv úgy hivatkozik a Bibliára, mint Isten beszédére. Annak kijelentéseiből indul ki. Igaznak tekinti. Ahogyan Jézus mondta Mennyei Atyjának: „A te igéd igazság” (János, 17:17b.). „A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, Hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.”, írta Pál apostol (2Timótheus, 3:16–17.). Ennek megfelelően a Bibliából, annak történeteiből vett példákat úgy idézzük, mint amelyek teljes mértékben hitelesek, és a mi érdekünkben lettek megírva: „Mindezek pedig példaképen estek rajtok; megírtak pedig a mi tanulságunkra, a kikhez az időknek vége érkezett” (1Korinthus, 10:11.). Ebből következik, hogy a könyvben használt fogalmakat – például hit, keresztény, egyház (gyülekezet, eklézsia), szeretet – a szavak egyszerű bibliai értelmében tekintjük.³

Az egyes keresztény hívő közösségek hitének közös kristályosodási pontja Jézus Krisztus: az Ő keresztdozatába

³ Egyes említett bibliai személyeknek a Szentírásban nem szereplő adatait a *Bibliai nevek és fogalmak* című kötetből (Budapest, Primo Kiadó, 1988.) merítettem.

és feltámadásába vetett hit. Vagyis éppen a lényegben van közös alap! A könyv ebből indul ki, és szándéka szerint minden Jézusban hívő keresztényhez szól.

A könyv célja nem elsősorban a politika múltjának vagy jelen állapotainak elemzése és értelmezése, inkább a keresztény politizálás elveinek és gyakorlati megvalósításának bibliai alapjait fogalmazza meg. Így az első részben a politikai hatalom forrásáról és képviseléről, az Istennek való alárendeltségről és ennek következményeiről esik szó, valamint az Isten elvei szerinti szolgálatot mutatjuk be, különös tekintettel az uralkodás és a gondviselés területére. A középső részben a keresztény politikai gyakorlati tevékenységének támaszait vesszük sorra. Rámutatunk, hogy a döntéshozatalhoz mennyire szükséges az Istentől való útmutatás megismerése, a vezető és a vezetői csapat harmonikus viszonya, a vezető lelki stabilitásának szilárd megalapozása, valamint az Istentől való elhivatottság, a jellem és a szakértelem együttes megléte. A harmadik részben a keresztény politika kereteinek felvázolásaként először a politikai hatalom és az egyház viszonyával foglalkozunk, majd a keresztény állampolgár felelősségét határozzuk meg. Ezután Isten, a zsidóság és a „népek” viszonyára tekintünk ki. Végül pedig bemutatunk néhány további stratégiai elvet a Bibliából.

A könyv címe *Politikai hit-vallás*. Miért? Mert a politikáról szól, de a Biblia Istenébe vetett hit szemszögéből. Abban az értelemben személyes, hogy én is ezeket az elveket vallom. Abban az értelemben viszont nem, hogy nincsen benne semmi olyan, amit én magam találtam volna ki. Ellenkezőleg. A könyv gondolatait már évezredekkel korábban

leírták a Bibliában. Továbbá, ha valaki elolvassa ezt az írást, és egyetért vele, vagy meggyőződik a benne megfogalmazottak helyességéről, ugyancsak a magáénak vallhatja ezt a „hitvallást”.

1. A hatalom forrása és képviselte

„A hatalom Istené”, olvashatjuk a 62. Zsoltárban.⁴ A Világmindenségben jelenlévő összes hatalom az Övé. Ő e hatalom birtokosa: „Ímé az Úréi, a te Istenedéi az egek, és az egeknek egei, a föld, és minden, a mi rajta van!” (5Mózes, 10:14.). A Föld lakosai is Isten tulajdonát képezik.⁵ Az Ő uralma mindenre kihat.⁶ Minden megfigyelhető hatalom az Atya Istentől, mint forrástól ered. Minden hatalmat gyakorló – így a szülők, az óvó nénik, a tanárok, a munkahelyi főnökök, a rendőrök és a királyok is – tőle kapják a hatalmukat. Ezért írja Pál apostol a Rómaiakhoz küldött levelében, hogy: „... nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől: és a mely hatalmasságok vannak, az Istentől rendeltettek” (Róma, 13:1.).

⁴ Zsoltár, 62:12. „Egyszer szólott az Isten, kétszer hallottam ugyanazt, hogy a hatalom az Istené.”

⁵ Zsoltár, 24:1. „Az Úré a föld s annak teljessége; a föld kerekége s annak lakosai.” Idézi az 1Korinthus, 10:26.

⁶ Zsoltár, 103:19. „Az Úr a mennyekbe helyeztette az ő székét és az ő uralkodása mindenre kihat.”

Nincs olyan hatalom, ami nem Tőle származna. A Biblia számos alkalommal hangsúlyozza, hogy Isten adja, delegálja a hatalmát a földön uralkodó vezetőknek. Nabukodonozorról, az újbabiloni birodalom királyáról (Kr.e. 605–562) például a következőket olvashatjuk: „Te, oh király! királyok királya, kinek az egek Istene birodalmat, hatalmat, erőt és dicsőséget *adott*; És valahol emberek fiai, mezei állatok és égi madarak lakoznak, a te kezedbe *adta* azokat, és úrrá *tett* téged mindezekon...” (Dániel, 2:37–38.) [kiemelés tőlem – KDG]. A hatalmával kérkedő Pontius Pilátusnak, Júdea tartomány római helytartójának (Kr.u. 26–36) is világossá teszi Jézus Krisztus, hogy semmi hatalma sem volna fölötte, ha felülről nem „adatott volna” neki.⁷ Keresztelő János még általánosabban megfogalmazza, hogy „Az ember semmit sem vehet, hanem ha a mennyből adatott néki” (János, 30:27.). Még a Sátán és az Antikrisztus hatalma is, amellyel Istent káromolja, és a hívőket megöli, Istentől rendeltetik egy időre! „És *adaték* néki [a fenevadnak] nagy dolgoknak és káromlásoknak szóló szája; és *adaték* néki hatalom, hogy cselekedjék negyvenkét hónapig. Megnyitá azért az ő száját Isten ellen való káromlásra, hogy szidalmazza az ő nevét és az ő sátorát, és azokat, a kik a mennyben laknak. Az is *adaték* néki, hogy a szentek ellen hadakozzék, és őket legyőzze; és *adaték* néki hatalom minden nemzetségen, nyelven és népen (Jelenések, 13:5–7.). Dániel könyvének 11. fejezetét olvasva

⁷ János, 19:10–11. „Monda azért néki [Jézusnak] Pilátus: Nékem nem szólsz-é? Nem tudod-é hogy hatalmam van arra, hogy megfeszítselek, és hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak? Felele Jézus: Semmi hatalmad sem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna néked: nagyobb bűne van azért annak, a ki a te kezedbe adott engem.”

meggyőződhetünk, hogy Isten emel fel és dönt le földi uralkodókat.

Minden Isten ellenőrzése alatt van. „Nemde, két verebecskét meg lehet venni egy kis fillérért? És egy sem esik azok közül a földre a ti Atyátok akarata nélkül! Néktek pedig még a fejetek hajszájai is mind számon vannak.”, mondja Jézus a tanítványainak (Máté, 10:29–30.).

Az Atya Isten a hatalmát az Ő Fián, Jézus Krisztuson keresztül gyakorolja, akinek hatalmat adott minden felett. „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön”, tudatja Jézus mennybe menetele előtt (Máté, 28:18.). A „keresztfának a haláláig” tartó engedelmissége okán „az Isten is felmagasztalá őt, és *ajándékoza* néki oly nevet, a mely minden név fölött való; Hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon, menyeeiké, földieké és föld alatt valóké. És minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére (Filippi, 2:9–11.). Jézus a „hatalma szavával fenntartja a mindenséget”.⁸ A Fiú alárendeli magát az Atyának, így az Atya akarata Jézuson keresztül valósul meg az Univerzumban. Ezért is írja a Biblia Jézusról több helyen, hogy „királyok Királya” és „uraknak Ura”.⁹

A politikai vezetők hatalmát is Isten rendeli. Mivel az Ő hatalmát képviselik a földön, elszámolással tartoznak Istennek, hogyan éltek ezzel a hatalommal. A politikai vezetők így

⁸ Zsidókhoz írt levél, 1:3. „A ki az ő dicsőségének visszatükröződése, és az ő valóságának képmása, a ki hatalma szavával fenntartja a mindenséget, a ki minket bűneinktől megtisztítván, üle a Felségnek jobbára a magasságban”.

⁹ Jelenések, 17:14. „Ezek a Bárány ellen viaskodnak, és a Bárány meggyőzi őket, mert uraknak Ura és királyoknak Királya; és az ő vele való hivatalosok és választottak és hívek is.” Továbbá: Jelenések, 19:16. „És az ő ruháján és tomporán oda vala írva az ő neve: királyoknak Királya, és uraknak Ura.”

jogszerűen Jézus hatalma alatt állnak. Vallási, politikai elveiktől függetlenül Neki kellene, hogy engedelmeskedjenek. Ez így is lesz Jézus visszajövelekor.¹⁰ Az Isten mércéjével mérve sikeres politikus Jézus Krisztusnak van alárendelve. Akinek alá vagyunk rendelve, annak az akaratát, ügyét végezzük. A politikus, ha hatalomra kerül, arra kap felhatalmazást, hogy Istennek alárendelve, Isten akaratának megvalósulásán munkálkodjon az országban, illetve a felelősségi területén (oktatás, gazdaság, büntetés-végrehajtás stb.). Ebben az értelemben írta Pál apostol a Rómaiakhoz írott levelében a hatóságok képviselőiről, hogy ők Isten szolgái. Hozzáteszi viszont, hogy „a te javadra”.¹¹ Vagyis a politikusok erkölcsi kötelessége, felelőssége, hogy a hatalmukat a rájuk bízottak javára gyakorolják.

Az Istennek szolgáló politikus Jézus Krisztusnak való alárendelődéséből következnek a keresztény politika elvei.

¹⁰ Jelenések, 19:15. „És az ő szájából éles kard jó vala ki, hogy azzal verje a pogányokat; és ő fogja azokat legeltetni vassvesszővel; és ő nyomja a mindenható Isten haragja hevének borsajtóját.”

¹¹ Rómabeliekhez írt levél, 13:4. „Mert Isten szolgálja ő a te javadra...”

2. Az Istennek való alárendeltség és következményei

Az előző fejezetben megfigyelhettük, hogy a Biblia szerint minden hatalom Istené. A Földön létező összes hatalom forrása az Atya Isten. E szakaszban előbb megvizsgáljuk, hogy mit jelent az Istennek való alárendeltség. Majd felvetjük a politikai hatalom jogszerűségének oly gyakran hangoztatott kérdését. Végül pedig szemügyre vesszük, mi a politikai hatalom Istentől rendelt célja.

Egy politikus annyira munkálkodik áldásosan, amennyire alárendeli magát Istennek. Jézus Krisztus földi szolgálata példa a keresztény politikusok számára is. Ő teljes mértékben alárendelte magát az Atyának. Kijelentette, hogy „...a Fiú semmit sem tehet önmagától, hanem ha látja cselekedni az Atyát, mert a miket az cselekszik, ugyanazokat hasonlatosképen a Fiú is cselekszi” (János evangéliuma, 5:19.). Jézus engedelmeskedett az Atyának, így az Atya cselekedett a Földön Jézuson keresztül. Jézus bemutatta az Atyát. Ő volt az Isten „dicsőségének visszatükröződése, és az ő valóságának képmása” (Zsidókhöz írt levél, 1:3.). Ha a politikus hasonlóképpen alárendeli magát Istennek, Isten fog rajta

keresztül cselekedni. A dicsőség Istené lesz, de a politikust Isten részeltetheti az ő dicsőségéből.

Személyi kultusz alakul ki, ha embernek van tulajdonítva olyan dicsőség, ami valójában Istent illeti. Ezért is annyira visszataszító emberek bálványként való felemelése. Ilyen esetben Isten helyére lép be az ember. Az imádat tárgyául választott embernek vissza kell utasítania a felé áradó hamis kultuszt.¹² Ennek illusztrálására idézzük fel I. Heródes Agrippa, Galilea negyedesfejedelme, Palesztina királya (Kr.u. 41–44) tragikus esetét, amelyet az Apostolok cselekedeteiben olvashatunk: „Egy kitűzött napon pedig Heródes királyi ruhájába felöltözve és székebe ülve nyilvánosan szóla hozzájuk. A nép pedig felkiálta: Isten szava ez és nem emberé. És azonnal megveré őt az Úrnak angyala, azért, hogy nem az Istennek adá a dicsőséget; és a férgektől megemésztetvén, meghala” (12:21–23.).

¹² Mint ahogyan Pál és Barnabás tették Listrában: „És Listrában ül vala egy lábaival tehetetlen ember, ki az ő anyjának méhétől fogva sánta volt, és soha nem járt. Ez hallá Pált beszélni: a ki szemeit reá függesztvén, és látván, hogy van hite, hogy meggyógyul, Monda nagy fenszóval: Állj fel lábaidra egyenesen! És felszökött és járt. A sokaság pedig mikor látta, a mit Pál cselekedett, felkiálta, likaóniai nyelven mondván: Az istenek jöttek le mihozzánk emberi ábrázatban! És hívják vala Barnabást Jupiternek, Pált pedig Merkúriusnak, minthogy ő volt a szóvivő. Jupiter papja pedig, a kinek temploma az ő városuk előtt vala, felkoszorúzott bikákat hajtva a kapukhoz, a sokasággal együtt áldozni akar vala. Mikor azonban ezt meghallották az apostolok, Barnabás és Pál, köntösüket megszaggatván, a sokaság közé futamodának, kiáltván És ezt mondván: Férfiak, miért mívelitek ezeket? Mi is hozzátok hasonló természetű emberek vagyunk, és azt az örömdetes izenetet hirdetjük néktek, hogy e hiábavalóktól az élő Istenhez térjete, ki teremtette a mennyet, a földet, a tengert és minden azokban valókat” (Apostolok cselekedetei, 14:8–15.).

Jézus Krisztus úgy tudta képviselni az Atyát, hogy amikor lejött a földre, megüresítette magát: lemondott a saját emberi elképzeléseiről: [Jézus] „A ki, mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, Hanem önmagát megüresíté, szolgai formát vévén föl, emberekhez hasonlónak lévén; És mikor olyan állapotban találtatott mint ember, megalázta magát, engedelmes lévén halálig, még pedig a keresztfának haláláig” (Filippi, 2:6–8.). A Biblia szerint Isten azt akarja, hogy ilyen „indulat” [észjárás (törekvés) – Csia Lajos fordítása szerint] legyen minden hívőben¹³ (Filippi, 2:5). Ez alól a hívő politikusok sem lehetnek kivételek!

Jézus döntést hozott, hogy a saját emberi akarata helyett az Atya akaratát fogja keresni. Ezt mondta: „Mert azért szállottam le a mennyből, hogy ne a magam akaratát cselekedjem, hanem annak akaratát, a ki elküldött engem” (János, 6:38.). Sőt, azt is kijelentette, hogy *semmit* sem cselekedhet önmagától.¹⁴ Amint a kereszthalála előtt a Gecsemáné kertben elmondott imájából is kiderül, emberként voltak az Atyáétól eltérő elképzelései is. De Ő az engedelmesség mellett döntött: „Mondván: Atyám, ha akarod, távoztasd el tőlem e pohárt; mindazáltal ne az én akaratom, hanem a tiéd legyen!” (Lukács, 22:42.). Ha nem üresítjük ki magunkat, hanem a saját gondolatainkkal telítődünk meg, már nem férnek az elménkbe Isten gondolatai. Pedig Ézsaiás próféta szavain keresztül Isten világosan mondja: „Mert nem

¹³ Filippi, 2:5. „Annakokáért az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban is”.

¹⁴ János, 5:30. „Én semmit sem cselekedhetem magamtól; a mint hallok, úgy ítélek, és az én ítéletem igazságos; mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, a ki elküldött engem, az Atyáét.”

az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem a ti útaitok az én útaim, így szól az Úr! Mert a mint magasabbak az egek a földnél, akképen magasabbak az én útaim útaitoknál, és gondolataim gondolataitoknál!” (Ézsaiás, 55:8–9.). Istentől származnak a jó gondolatok: „Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világosságok Atyjától száll alá, a kinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka” (Jakab, 1:17.). Isten a ránk vonatkozó gondolatait közölni is akarja velünk, csak kérjük tőle.¹⁵ Salamon, Izrael királya (Kr.e. 972–931) uralmának kezdetén ezt valósította meg, amikor bölcsességet kért Istentől a nép kormányzásához (1Királyok, 3.). A bölcsesség, amit kapott, messze földön híressé tette a nevét.

Nem kell tartanunk attól, hogy Istenre bízunk magunkat, és az ő gondolatait kövessük. Isten mindent, a politikát is, a hatalmában, az ellenőrzése alatt tartja. Amikor például Józsefet rabszolgának adták el a testvérei (1Mózes, 37.), úgy tűnt, hogy Isten elveszítette az ellenőrzést az események felett. Pedig éppen így gondoskodott Egyiptomról és a zsidó népről is az éhínség idejére, amikor a fáraó fő gondviselővé tette őt (1Mózes, 41.).¹⁶ A politikusnak is

¹⁵ Jakab, 1:5–6. „Ha pedig valakinek közületek nincsen bölcsessége, kérje Istentől, a ki mindenkinek készségesen és szemrehányás nélkül adja; és megadatik neki. De kérje hittel, semmit sem kételkedvén: mert a ki kételkedik, hasonlatos a tenger habjához, a melyet a szél hajt és ide s tova hány.”

¹⁶ József mondta a testvéreinek: 1Mózes, 45:7–8. „Az Isten küldött el engem ti előttetek, hogy míveljem a ti megmaradásotokat e földön, és hogy megmenthesselek titeket nagy szabadítással. Nem ti küldöttetek azért engem ide, hanem az Isten, ki engem a Faraó atyjává tett, és egész házának urává, és Egyiptom egész földének fejedelmévé.”

Istennek kell engedelmeskednie, nem emberi elvárásoknak. Amikor Kr. e. 605-ben a babiloni seregek Jeruzsálemet ostromolták, Jeremiás próféta azt mondta a zsidó népnek és vezetőinek, hogy adják meg magukat az ellenségnek. Ez volt számukra akkor Isten akarata, és nem az ellenállás.¹⁷ Kevesen értettek vele egyet. Sőt megvetették és üldözték őt. Pedig ezúttal is Istennél volt a megoldás. Így védte meg az ő népét a pusztulástól.

A történelem folyamán sokféleképpen kerültek kormányzati pozícióba emberek. Egyesek őseiktől megörökölték a királyságot, vagy nemzetközi szerződések révén jutottak főhatalomhoz. Mások összeesküvések, puccsok vagy éppen forradalmak nyomán. A mai Magyarországon demokratikus választásokat tartanak a törvényhozó és a végrehajtó hatalom gyakorlóinak kiválasztására. Izrael királyai közül Saul és Dávid Isten Sámuel prófétán keresztül közölt választása útján lett uralkodó (1Sámuel, 10:1.; 1Sámuel, 16:12–13.). Salamont még atyja, Dávid életében királlyá kenték. A Kr.e. 8. századi Izraelben viszont több egymást követő uralkodó úgy került hatalomra, hogy megölte elődjét.¹⁸

¹⁷ Jeremiás, 21:8–10. „Azután ezt mondd e népnek: Ezt mondja az Úr: Ímé, én előttökbe adom néktek az élet útját és a halál útját. A ki e városban lakik, fegyver, éhség és döghalál miatt kell meghalnia; a ki pedig kimegy belőle és a Kaldeusokhoz megy, a kik megostromolnak titeket, él, és az ő lelkét zsákmányul nyeri; Mert orczámat e város veszedelmére fordítottam és nem megszabadulására, azt mondja az Úr: A babiloni király kezébe adatik, és tűzzel égeti meg azt!”

¹⁸ 2Királyok, 15:8, 10, 13–14, 23, 25, 27, 30. „Azáriának, a Júda királyának harmincznyolczadik esztendejében kezdett uralkodni Zakariás, a Jeroboám fia Izráelen, Samariában hat hónapig. [...]

Ha a politikai vezetők valóban Isten hatalmát képviselik a földön, felvetődik hatalomra kerülésük és kormányzásuk jogszerűségének kérdése. Bárhogyan szerzi is meg valaki a hatalmat, Isten előtt felelős, hogyan él vele. Mert „a hatalom Istené” (Zsoltár, 62:12.). Ennek tudatában bizonyára kevesebben próbálnának magas pozíciókra szert tenni... Minden kormányzati helyzetet megszerző ember el fog számolni Isten előtt az általa alkalmazott módszerek erkölcsösségéről.¹⁹ A hatalomra kerülés mikéntje mindazonáltal nem változtat azon a tényen, hogy a hatalmat Isten delegálja. A demokratikus választások útján kormányra jutott politikusok hatalma így valójában nem a választók bizalmából, hanem Istentől ered.

És összeesküdött ellene Sallum, a Jábes fia, és megölte őt a nép szeme láttára, és megölvén őt, ő uralkodott helyette. [...]

Sallum, a Jábes fia lett a király Uzziának, Júda királyának harminczkilencedik esztendejében, de csak egy hónapig uralkodott Samariában;

Mert Menáhem, a Thirsabeli Gádi fia feljött, és Samariába ment, és megölte Sallumot, a Jábes fiát Samariában, és megölvén őt, ő uralkodott helyette. [...]

És Azáriának, Júda királyának ötvenedik esztendejében kezdett uralkodni Pekája, a Menáhem fia, Izráelen Samariában két esztendeig. [...]

És pártot ütött ellene Péka, a Remália fia, az ő hadnagya, és megölte őt Samariában, a király házában palotájában, Argóbbal és Arjéval és ötven emberrel a Gileádbeliek fiai közül, és megölte őt, és ő lett helyébe a király. [...]

Azáriának, Júda királyának ötvenkettedik esztendejében kezdett uralkodni Péka, a Remália fia, Izráelen Samariában húsz esztendeig. [...]

De Hósea, az Ela fia, pártot ütött Péka, a Remália fia ellen, és levágta és megölte őt, és ő lett helyébe a király Jótámnak, az Uzziá fiának huszadik esztendejében.”

¹⁹ Lásd a Harmadik fejezetet.

A politikai hatalom Istentől való igazi célja Isten uralmának közvetítése: minél jobb, sikeresebb gondoskodás a rá bízott emberekről, így kedvező gazdasági feltételek biztosítása, az egyén és a közösség védelme, a rend fenntartása, igazságszolgáltatás, oktatás stb. Istenhez kell fordulni, hogy adja ehhez a bölcsességet.²⁰ A hatalom megszerzése és megtartása, a demokratikus rendszerekben a szavazatok számának maximalizálása nem lehet önmagában való cél, csupán eszköz, melynek felhasználásához Isten tud

²⁰ Lásd Salamon imáját. 1Királyok, 3:5–14. „Megjelenék Gibeonban az Úr Salamonnak azon éjjel álmában, és monda az Isten: Kérj, a mit akarsz, hogy adjak néked. És monda Salamon: Te a te szolgálóddal, az én atyámmal, Dáviddal nagy irgalmasságot cselekedtél, a miképen ő is járt előtted híven, igazán és hozzád egyenes szívvel, és megtartottad néki ezt a nagy irgalmasságot, hogy néki fiat adtál, a ki az ő királyi székében ül, a mint e mai napon megtetszik. És most, óh én Uram Istenem, te tetted a te szolgálodat királylyá, Dávid, az én atyám helyett. Én pedig kicsiny gyermek vagyok, nem tudok kimenni és bejönni. És a te szolgáló a te néped között van, a melyet te magadnak választottál, nagy nép ez, a mely meg nem számláltathatik, meg sem íratathatik a sokaság miatt. Adj azért a te szolgálódnak értelmes szívet, hogy tudja ítélni a te népedet, és tudjon választást tenni a jó és gonosz között; mert kicsoda kormányozhatja ezt a te nagy népedet? És tetszék e beszéd az Úrnak, hogy Salamon ilyen dolgot kért. Monda azért az Isten néki: Mivelhogy ezt kérted tőlem, és nem kértél magadnak hosszú életet, sem nem kértél gazdagságot, sem pedig nem kérted a te ellenségednek lelkét; hanem bölcsességet kértél az ítélettelre: Ímé a te beszéded szerint cselekszem, ímé adok néked bölcs és értelmes szívet, úgy hogy hozzád hasonló nem volt te előtted, és utánad sem támad olyan, mint te. Sőt még a mit nem kértél, azt is megadom néked, gazdagságot és dicsőséget: úgy hogy a királyok között nem lesz hozzád hasonló senki minden te idődben. És ha az én útaimon járándasz, megőrizvén az én végzéseimet és parancsolatimat, a miképen járt a te atyád, Dávid: meghosszabbítom életed idejét.”

értelmet adni. A hatalmat ugyanis a politikus arra kapja, hogy szolgáljon vele.

3. A szolgálat Isten elvei szerint

A keresztény politika elvei közül az imént az Istennek való alárendeltséggel, a politikai hatalom jogszerűségével és annak Istentől rendelt céljával foglalkoztunk. Most először a szolgálat jelentőségéről és a politikus státusáról lesz szó. Azután megfigyeljük, hogyan viszonyul a keresztény kormányzás a törvényekhez, és hogyan válogatja meg a gyakorlati politikában alkalmazandó eszközeit. Végezetül e fejezetben arról is szólunk, miért áldásos a határozott vezetés.

A szolgálat fogalma, illetve a szolgáló, mint státus nagyon le van járva a mai közvélekedésben. Megalázónak tűnik, ha valaki „szolgál”. A kisgyermekes csúfolódásában gyakran hallani a „csicskás” szót, ami társai kiszolgálására kényszerített személyt jelöl. A Biblia viszont egészen más jelentést tulajdonít a szolgálatnak. Isten maga szolgál az emberek felé: „Tudván Jézus, hogy az Atya mindent hatalmába adott néki, és hogy ő az Istentől jött és az Istenhez megy, Felkele a vacsorától, leveté a felső ruháját; és egy kendőt vévén, körülköté magát. Azután vizet tölte a medenczébe, és kezdé mosni a tanítványok lábait, és megtörölni a kendővel, a melylyel körül van kötve” (János, 13:3–5.). „Mert melyik

nagyobb, az-é, a ki asztalnál ül, vagy a ki szolgál?”, teszi fel a kérdést Jézus a tanítványainak, és így válaszol: „nemde a ki asztalnál ül? De én ti köztetek olyan vagyok, mint a ki szolgál” (Lukács, 22:27.). Sőt, Jézus kifejezetten mondta, hogy ő éppen azért jött a földre, hogy felénk szolgáljon.²¹

Jézus a szolgálatot a leuralással, mások szolgálatra kényszerítésével állította szembe: „Tudjátok, hogy a pogányok fejedelmei uralkodnak azokon, és a nagyok hatalmaskodnak rajtok” (Máté, 20:25.; Márk, 10:42.). Vagyis a hatalmat gyakorlók sokszor erőszakkal, testi erőből, önkényesen és nem Istennek alárendelve uralkodnak. A vezetők munkáját ellenben a Biblia a szolgálattal azonosítja: „... a ki közöttetek nagy akar lenni, legyen a ti szolgátok; És a ki közöttetek első akar lenni, legyen a ti szolgátok” (Máté, 20:26–28.). Ez az elv az élet minden területén, a családban, az iskolában, a munkahelyen stb. egyaránt érvényes. A politika sem lehet ez alól kivétel!

Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a szolgálat során Istennek kell szolgálnunk még akkor is, ha a tevékenységünket emberek irányában fejtjük ki: ószövetségi ígét idézve mondta Jézus, amikor a Sátán kísértette: „Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak néki szolgálj” (Máté, 4:10.).²² Ha Istennek szolgálunk, tőle kell várnunk az elismerést, és nem az emberektől. Jézus is így tett: „Dicsőséget emberektől nem nyerek”, mondta (János, 5:41.). Ha viszont a politikus elismeri Jézust urának, alárendeli magát neki, azt teszi, amit Isten akar,

²¹ Máté, 20:28. „Valamint az embernek Fia nem azért jött, hogy néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és adja az ő életét váltságul sokakért.”

²² 5Mózes, 6:13. „Féljed az Urat, a te Istenedet, ő néki szolgálj, és az ő nevére esküdjél.”

akkor Isten fog megnyilvánulni rajta keresztül az ország életében. Ezek az Isten által „előre elkészített” jó cselekedetek: „Mert az Ő alkotása vagyunk, teremtetvén Általa a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre, a melyeket előre elkészített az Isten, hogy azokban járjunk” (Efezus, 2:10.). Ha Isten felé szolgálunk, Isten fog cselekedni rajtunk keresztül: „A szolgálatokban is különbség van, de ugyanaz az Úr. És különbség van a cselekedetekben is, de ugyanaz az Isten, a ki cselekszi mindezt mindenkiben” (1Korinthus, 12:5–6.). Isten szolgál az Istennek szolgáló emberen keresztül. Ezért is fontos, hogy Isten erejével szolgáljunk, és ne saját erőlködésből. Akkor Istennek fognak dicsőséget adni azok, akik tanúi szolgálatunknak.²³ Ahogyan ez Jézus esetében is történt, amikor látták az ágyban fekvő gutaütött gyógyítását: „A sokaság pedig ezt látván, elálmélkodék, és dicsőíté az Istent, hogy ilyen hatalmat adott az embereknek” (Máté, 9:8.). A filiszteusok ellen harcoló legendás erejű Sámson, Izrael egykori bírása nem egyszerűen fizikailag erős ember volt, hanem Isten ereje lakozott benne. Annak révén, Isten céljai érdekében, a zsidó nép megszabadítására hajtott végre hőstetteket (Bírák, 13–16.). Dávidot sem – az egyébként bizonyára kiváló – személyes képességei emelték Izrael királyi székébe, hanem az, hogy „az Úr, a Seregeknek Istene vala ővele” (2Sámuel, 5:10.). A keresztény politikus sikeres szolgálatának is az a titka, hogy szolgálata által Isten munkálkodik rajta keresztül.

²³ 1Péter, 4:11. „Ha valaki szól, mintegy Isten igéit szólja: ha valaki szolgál, mintegy azzal az erővel szolgáljon, a melyet Isten ad: hogy mindenben dicsőíttessék a Jézus Krisztus által, a kinek dicsőség és hatalom örökkön-örökké. Ámen.”

A politikus tehát Istent szolgálja az emberek felé. Helyes, ha teljes erejéből dolgozik az Isten iránti szeretetből, és nem – amint az imént láttuk – az emberektől jövő elismerésért. Ez felszabadítja a politikust, hogy valóban az emberek javát keresse. Nagy veszély, ha a vezető úgy gondolja, hogy szolgálataért az emberek vagy akár Isten hálával tartoznak neki. Jézus példázatában szerepel: „Ezenképen ti is, ha mindazokat megcselekedtétek, a mik néktek parancsoltattak, mondjátok, hogy: Haszontalan szolgálak vagyunk; mert a mit kötelesek voltunk cselekedni, azt cselekedtük” (Lukács, 17:10.).²⁴

A hatalmon lévőknek gyakran az a kísértése, hogy azért, mert hatalmon vannak, különbek is, mint a többiek. Ezt a gondolkodásmódot fejezik ki például az „optimaták” (a ’legjobbak’, a szenátori rend az ókori Rómában), a „nemesek” vagy az „elit” kifejezések. Pedig a kormányzati pozíció valójában csak egy keret, amelyet jóval és rosszal egyaránt meg lehet tölteni. A politikus státusa sem önmagáért való. Ő van az emberekért, és nem fordítva. Mint a cipész, aki megjavítja a többiek cipőjét: ez az értelme a munkájának. Így volt ez Dávid király esetében is: „És belátta Dávid, hogy az Úr megerősítette őt az Izrael felett való királyságában, és hogy

²⁴ Lukács, 17:7-10. „Kicsoda pedig ti közületek az, a ki, ha egy szolgálja van, és az szánt vagy legeltet, tüstént azt mondja annak, mihelyt a mezőről megjő: Jer elő, ülj asztalhoz? Sőt nem ezt mondja-e néki: Készíts vacsorámra valót, és felövezvén magadat, szolgálj nékem, míg én eszem és iszom; és azután egyél és igyál te? Avagy megköszöni-é annak a szolgának, hogy azt mívelte, a mit néki parancsolt? Nem gondolom. Ezenképen ti is, ha mindazokat megcselekedtétek, a mik néktek parancsoltattak, mondjátok, hogy: Haszontalan szolgálak vagyunk; mert a mit kötelesek voltunk cselekedni, azt cselekedtük.”

felmagasztalta az ő királyságát az ő népéért, Izraelért” (2Sámuel, 5:12.). Dávid helyzete nem csupán önmagáért, hanem Izrael népe érdekében volt fontos Istennek. Rajta keresztül ugyanis magát a zsidó népet áldotta, segítette meg az Úr. Győzelmes harcokat vívott például Izrael külső ellenségeivel szemben. A politikus nem szívességet tesz az embereknek azzal, hogy szolgál feléjük, hiszen Istent szolgálja. Jézus leleplezi ezt a lelkületet: „a nemzeteken királyaik uralkodnak, s azok, akiknek hatalmuk van rajtuk, jótevőknek hívatják magukat” (Lukács, 22:25. – Csia Lajos fordításában). A politikusi státus nem lehet előbbre való, mint az a tény, hogy egy emberről van szó, akinek Isten kegyelmére, megváltására és szolgálatára van szüksége. Isten megváltásánál, a szívünk tisztaságánál nincs fontosabb szempont: „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet” (Példabeszédek, 4:23.).

Rá kell mutatnunk mindazonáltal a politikai szolgálat méltóságára is: a politikus Isten gondviselésének és szeretetének eszköze, aki élvezi a rábízottak tiszteletét, ragaszkodását és szeretetét. Mint minden szolgálat esetében, itt is a hűség a lényeg: „A mi pedig egyébiránt a sáfároknak megkívántatik, az, hogy mindenik hívnek találtassék” (1Korinthus, 4:2). Mindenki abban legyen hűséges, amit Isten rábíz.

A keresztény politika törvényeken alapszik, amelyet annak képviselője maga is betart és betartat. Nincsen a törvények fölött, ellenkezőleg: a törvény felette áll. Jézus „a királyok Királya”: mégis azt mondta: „Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem

jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem” (Máté, 5:17.). A politikai vezető nem szuverén abban az értelemben, hogy „azt csinálhat, amit akar”. A felelőssége Isten felé sokkal mélyebb, mint csupán az emberek felé, mert Isten nem csak a cselekedeteket látja, de a motivációkat is. Így volt ez Dávid királlyá való felkenetésekor is, amikor a próféta Dávid bátyjai közül választott volna: „Az Úr azonban monda Sámuelnek: Ne nézd az ő külsőjét, se természetének nagyságát, mert megvettem őt. Mert az Úr nem azt nézi, a mit az ember; mert az ember azt nézi, a mi szeme előtt van, de az Úr azt nézi, mi a szívben van” (1Sámuel, 16:7.). „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall? Avagy mit adhat az ember váltságul az ő lelkéért?”, kérdezi Jézus (Márk, 8:36–37.).

A keresztény elvek alapján kormányzó hatalom Isten mércéje szerint szabályszerű eszközöket használ. A politikai vezetés elvei és gyakorlata nem lehet ellentétes Isten törvényeivel. A cél nem „szentesíti az eszközt”. A Biblia világosan leszögezi: „Ha pedig küzd is valaki, nem koronáztatik meg, ha nem szabályszerűen küzd” (2Timótheus, 2:5.). Így például Dávid, mint politikus betartotta Isten „játékszabályait”. Akkor sem ölte meg az őt üldöző Saul királyt, amikor megtehetette volna, mert az Úr felkentjét – Isten hatalmának képviselőjét – látta benne.²⁵ Ez a magatartás csak

²⁵ 1Sámuel, 24:4–8. „És eljutott a juhaklokhoz, a melyek az útfélen vannak, hol egy barlang volt; és beméne Saul, hogy ott szükségét végezze; Dávid pedig és az ő emberei a barlang rejtekeiben valának. Akkor mondák Dávidnak az ő emberei: Ímé ez az a nap, a melyről azt mondotta az Úr néked: Ímé kezdedbe adom ellenségedet, hogy úgy cselekedjél vele, a mint néked tetszik. Felkele azért Dávid, és elmetszé orozva Saul ruhájának szárnyát. Lőn pedig ezután, hogy megesett a Dávid szíve rajta, hogy

az Istenbe vetett hite által volt lehetséges. Dávid elhitte, nem kell, hogy szabálytalan eszközökkel „besegítsen” Istennek. „Bízzad az Úrra a te dolgaidat; és a te gondolatid véghez mennek”, olvashatjuk a Példabeszédekben (16:3.). A keresztény vezető az emberek meggyőzésekor éljen törvényes lehetőségeivel, de ne vegye el az emberek szabad akaratát manipulálással, hazugsággal. Gonosz, ördögi eszközök használatához nincsen joga. Ezek a rossz oldal eszköztárához tartoznak. Az antikrisztus hatalmi módszereiről Pál apostol ezt írja: „A kinek eljövetele a Sátán ereje által van, a hazugságnak minden hatalmával, jeleivel és csodáival, És a gonoszságnak minden csalárdságával azok között, a kik elvesznek; mivelhogy nem fogadták be az igazságnak szeretetét az ő üdvösségökre” (2Thesszalonika, 2:9–10.). A hazugság, „dezinformálás”, hamis, félrevezető beállítások és a „retorika” helyett a nép azt várja vezetőitől, hogy igazat beszéljenek. Istennek is ez az elvárása. Politikus és állampolgár viszonyában is igaz a szellemi törvényszerűség: „Átkozott, a ki félrevezeti a vakot az úton!...” (5Mózes, 27:18.).

Ha valaki vezető, attól Isten elvárja, hogy valóban vezessen. A vezető elszámolással tartozik a felelősségi körébe tartozó személyekért és dolgokért. De csak akkor tudja valóban vállalni a felelősséget, ha az adott személyek, dolgok felett valóban ellenőrzést, hatalmat gyakorol. Milyen furcsa

elmetszé Saul ruhájának szárnyát; És monda az ő embereinek: Oltalmazzon meg engem az Úr attól, hogy ily dolgot cselekedjem az én urammal, az Úrnak felkentjével, hogy kezemet felemeljem ellene, mert az Úrnak felkentje ő. És megfeddé Dávid kemény szókkal embereit, és nem engedte meg nékik, hogy Saul ellen támadjanak. Mikor pedig Saul felkelt a barlangból, és elment az úton”.

lenne, ha az autó kormányánál ülő időnként elengedné a kormányt. Amint az első fejezetben láttuk, az Úr delegálja a hatalmát a felelősséggel felruházott embereknek: így a szülőknek, családfőeknek, tanároknak, főnököknek és a politikai vezetőknek is. Az Isten által hatalommal megbízott személyek jogszerűen nincsenek abban a helyzetben, hogy elhárítsák maguktól ezt a felelősséget. Ezért emlékeztek meg nagy örömmel az Izraelt nyomorgatóitól megszabadító Debóra és Bárak énekükben arról: „Hogy a vezérek vezettek Izráelben...: áldjátok az Urat!” (Bírák, 5:2.). A politikai vezető nem lehet egy oligarchia, valamely vezető csoport vagy testület bábja, fogja, kiszolgáltatottja. Szükséges, hogy a politikai vezető ténylegesen vezesse, irányítsa a pártot, az országot. És ne a párt vagy az ország népe irányítsa őt. Mint ahogyan a pásztor vezeti a juhokat, és nem fordítva... Különben elvtelen kompromisszumok születnek, és az Istentől való látás nem tud akadálytalanul átmenni a gyakorlatba.

4. Uralkodás és gondviselés

Az előző fejezetben a szolgálat fontosságát, a politikus helyzetét és a gyakorlati politikában alkalmazandó eszközeit vettük sorra, hangsúlyozva miért nagy jelentőségű, hogy határozott legyen a vezetés. E gondolatsort folytatva az alábbiakban két újabb elvvel ismerkedünk meg: az uralkodással és a gondviseléssel.

Nem csak a szolgálat és a szolgaság, de az uralkodás szó jelentése is teljesen eltorzult. Ha az uralkodásról hallunk, a kegyetlen zsarnokok – mint például Hitler, Sztálin – jutnak az eszünkbe, akik kényük-kedvük szerint parancsolgatnak. Ezért az emberek, főleg a férfiak, szeretik elhatárolni magukat az uralkodástól. Pedig a felelősséggel a legszorosabb kapcsolatban áll az uralkodás.

Mi az uralkodás? A hatalom gyakorlása meghatározott célok elérése érdekében. Nézzük egy kert felásásának esetét! Van ásóm és van erőm. Döntök, hogy az erőmet közlöm az ásóval, és elvégzem a munkát...

A hatalom Istené. Isten uralkodik. Mivel az embert az ő képére és hasonlatosságára teremtette, az ember teremtése után Isten rögtön elrendelte, hogy uralkodjék a földön: „És

monda Isten: Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra; és uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a barmokon, mind az egész földön, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon” (1Mózes, 1:26.). Majd két igeverssel később az olvashatjuk az első emberpárról: „És megáldá Isten őket, és monda nékik Isten: „Szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be a földet és hajtsátok birodalmatok alá; és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon” (1Mózes, 1:28.). Isten az embert uralkodásra rendelte. Ezt nagy hangsúllyal kétszer is mondta egy fejezetben belül. A legjobb, ha az uralkodást mindjárt saját magunkon, az érzelmeinken kezdjük: „Mint a megromlott és kerítés nélkül való város, olyan a férfi, a kinek nincsen birodalma az ő lelkén!” (Példabeszédek, 25:28.).

Isten abból a célból adja a hatalmat, hogy szolgáljunk vele. Ha azért nem akarjuk gyakorolni, nehogy visszaéljünk, vagy úgy tűnjön, hogy visszaélünk vele, az engedetlenség. Szembeszegülés Isten akaratával. Ha hagyjuk vagy elvárjuk, hogy mások döntsenek helyettünk, az valójában nem alázatosság. „Keressétek az Urat mindnyájan e föld alázatosai, a kik az ő ítélete szerint cselekszettek...”, olvashatjuk Sofóniás próféta könyvében (2:3.). Vagyis, az Istennek való engedelmesség az igazi alázatosság. Fontos azonban, hogy az erő Istennek legyen alárendelve. A tanárnak is élnie kell a hatalmával, hogy fegyelem, rend legyen az osztályban. Ellenkező esetben zűrzavar lesz, és nem tud megvalósulni az oktatás, ami miatt a diák és a tanár is az osztályban vannak.

A vezetőnek fel kell vállalnia, hogy támadni fogják őt mindazok, akik szemben állnak azzal, amit akar: lázadással,

vádaskodással, kritizálással, hamis tanúsággal bizonyosan találkozni fog. Mindezeknek az a célja, hogy manipulálják a vezetőt. Rávegyék, hogy ne irányítson, hanem hagyja magát leuralni általuk, s így akadályoztatva legyen Isten akaratának megvalósulása. Az egyiptomi szolgaságból kiszabadult, és a pusztában vándorló zsidó nép lázadásai, elégedetlenkedései Istentől rendelt vezetőjük, Mózes ellen jól érzékeltetik ezeket a nehézségeket. Csupán három nappal azután, hogy Isten a Vörös-tengert szétválasztva kivezette az ő népét Egyiptomból, a nép már zúgolódni kezdett Mózes ellen, „mondván: Mit igyunk?” (2Mózes, 15:24.). Röviddel később „Izrael fiainak egész gyülekezete” újra zúgolódni kezdett Mózes és vezetőtársa, Áron ellen: ezúttal az étel miatt.²⁶ Nagyon helyesen ismerte fel Mózes, hogy a nép valójában nem őellene kel fel, hanem Isten ellen.²⁷ A főemberek által gerjesztett lázadás példája volt Kóré és társainak támadása Mózes ellen (4Mózes, 16.). Isten azonban minden alkalommal határozottan Mózes mellé állt.²⁸

²⁶ 2Mózes, 16:3. „S mondának nekik Izráel fiai: Bár megholtunk volna az Úr keze által Égyiptom földén, a mikor a húsos fazék mellett ülünk vala, a mikor jól lakhatunk vala kenyérrel; mert azért hoztatok ki minket ebbe a pusztába, hogy mind e sokaságot éhséggel öljétek meg.”

²⁷ 2Mózes, 16:8. „És monda Mózes: Estve húst ad az Úr ennetek, reggel pedig kenyeret, hogy jól lakjatok; mert hallotta az Úr a ti zúgolódástokat, melylyel ellene zúgolódtatok. De mik vagyunk mi? Nem mi ellenünk van a ti zúgolódástok, hanem az Úr ellen.”

²⁸ Kóré lázadása esetén például: „Akkor szóla az Úr Mózesnek, mondván: Szólj a gyülekezetnek, mondván: Menjetek el a Kóré, Dáthán és Abirám hajléka mellől köröskörül. Felkele azért Mózes, és elméne Dáthán és Abirám felé, követék őt Izráel vénei. És szóla a gyülekezetnek, mondván: Kérlek, távozzatok el ez istentelen emberek sátorai mellől, és semmit ne illessetek abból, a mi az övék, hogy el ne vesszettek az ő bűneik miatt. És

Ha nincs rend, és az Isten által hatalommal felruházott személy, például szülő, tanár, munkahelyi „főnök”, politikai vezető nem uralkodik, káosz lesz, vagy más, arra nem hívatott személyek, például a gyermekek, a diákok, a beosztottak kezdenek el uralkodni helyettük – az egész közösség kárára. Mint ahogyan Akháb, az északi ország, Izrael királyának (Kr. e. 873–851) felesége, Jézabel tette: Isten előtt különösen utálatos volt a királyi hatalmát nem érvényesítő Akháb hozzáállása: „Mert bizonyára nem volt Akhábnak mássa, a ki magát arra adta volna, hogy csak gonoszsgot cselekedjék az Úr szemei előtt, a melyre az ő felesége, Jézabel ösztökélé őt. Mert igen utálatos dolgot cselekedék, követvén a bálványokat mind a szerint, a mint cselekedének az Emoreusok, a kiket az Úr kiűzött volt az Izráel fiai előtt” (1Királyok, 21:25.). Istennek tetszik tehát, ha a vezető él az őáltala ráruházott hatalommal, és Istennek alárendelve uralkodik. E szolgálatának egyik legfontosabb területe a rábízottakról való gondoskodás.

elmenének a Kóré, Dáthán és Abirám hajlékai mellől köröskörül; Dáthán pedig és Abirám kimenének, megállván az ő sátoraiknak nyílásánál feleségeikkel, fiaikkal és kisdedeikkel. Akkor monda Mózes: Ebből tudjátok meg, hogy az Úr küldött engemet, hogy cselekedjem mind e dolgokat, hogy nem magamtól indultam: Ha úgy halnak meg ezek, a mint meghal minden más ember, és ha minden más ember büntetése szerint büntettetnek meg ezek: akkor nem az Úr küldött engemet. Ha pedig az Úr valami új dolgot cselekszik, és a föld megnyitja az ő száját, és elnyeli őket, és mindazt, a mi az övék, és elevenen szállanak alá pokolba: akkor megismeritek, hogy gyalázták ezek az emberek az Urat. És lőn, a mint elvégeze mind e beszédek, meghasada a föld alattok. És megnyitá a föld az ő száját, és elnyelé őket és az ő háznépeiket: és minden embert, a kik Kóréi valának, és minden jószágukat. És alászállának azok és mindaz, a mi az övék, elevenen a pokolra: és befedeze őket a föld, és elveszének a község közül” (4Mózes, 16:23–33.).

A gondviselés elvének megértéséhez előbb ismerkedjünk meg a Bibliában számos helyen megfigyelhető sáfárság fogalmával. A sáfár nem a saját tulajdonával gazdálkodik, hanem egy felettes hatalom megbízatásából foglalkozik a feladatával. Felelős érte. Így bízta meg Isten Ádámot, hogy művelje és őrizze az Éden kertet: „És vevé az Úr Isten az embert, és helyezteté őt az Éden kertjébe, hogy művelje és őrizze azt” (1Mózes, 2:15.). Ábrahámnak is volt egy „öregebb szolgálója”, „aki őnéki mindenében gazda vala...” (1Mózes, 24:2.). Rendelkezhetett Ábrahám vagyonával. Előfordult, hogy „... vőn a szolga tíz tevét az ő urának tevéi közül, és elindult; (mert az urának minden gazdagsága az ő kezében volt)” (1Mózes, 24:10.). Sáfár volt József is Potifár házában, aki mindenét rábízta.²⁹ Jézus Isten egész házában – vagyis Isten népe szolgálatában – sáfárkodott.³⁰ Az Úr „táplálgatja és ápolgatja” az ő egyházát (Efezus, 5:29.). Az Atya pedig mindenét Jézus kezébe adta. A sáfárságnak egy alapfeltétele van a Biblia szerint: a hűség (1Korinthus, 4:2.).

²⁹ 1Mózes, 39:5. „És lőn az időtől fogva, hogy házának és a miye volt, mindenének gondviselőjévé tévé, megáldá az Úr az egyiptomi embernek házát Józsefért; és az Úr áldása vala mindenben, a miye csak volt a házban és a mezőn.”

³⁰ Zsidókhoz írt levél, 3:1–6. „Annakokáért szent atyafiak, mennyei elhívásnak részesei, figyelmezzetek, a mi vallásunknak apostolára és főpapjára, Krisztus Jézusra, A ki hű ahhoz, a ki őt rendelte, valamint Mózes is az ő egész házában. Mert ez nagyobb dicsőségre méltattatott, mint Mózes, a mennyiben a ház építőjének nagyobb a tisztessége, mint a háznak. Mert minden háznak van építője, a ki pedig mindent elkészített, az Isten az. Mózes is hű volt ugyan az ő egész házában, mint szolga, a hirdetendőknél bizonyosságára, Krisztus ellenben mint Fiú a maga háza felett, a kinek háza mi vagyunk, ha a bizodalmat és a reménységnek dicsekedését mind végig erősen megtartjuk.”

Az Úr mindnyájunkat sáfárságra hív el: ránk bízza házastársunkat, gyermekeinket, rokonainkat, barátainkat, munkatársainkat... Isten felkér minket, hogy törődjünk velük, viseljük gondjukat. „Monda pedig az Úr [Jézus]: Kicsoda hát a hű és bölcs sáfár, kit az úr gondviselővé tőn az ő háza népén, hogy adja ki nékik élelmüket a maga idejében? Boldog az a szolga, a kit az ő ura, mikor haza jó, ilyen munkában talál! Bizony mondom néktek, hogy minden jószága felett gondviselővé teszi őt” (Lukács, 12:42–44. A Máté, 24:45–47. ezzel szinte teljesen megegyezik.).

A gondviselés a ránk bízottak szellemi, érzelmi és fizikai szükségének a betöltése. Ők nem a mi tulajdonaink: Isten tulajdonai, de mi részt vehetünk a róluk való gondoskodásban. Sőt az Úr azt akarja, hogy részt is vegyünk! Isten a gondviselő (Jehova-jire), ahogyan ezt Ábrahám is megtapasztalta, amikor végül Isten nem kérte, hogy áldozza fel az ő fiát, Izsákot: „És felemelé Ábrahám az ő szemeit, és látá hogy ímé háta megett egy kos akadt meg szarvánál fogva a szövevényben. Oda méne tehát Ábrahám, és elhozá a kost, és azt áldozá meg égő áldozatul az ő fia helyett. És nevezé Ábrahám annak a helynek nevét Jehova-jire-nek. Azért mondják ma is: Az Úr hegyén a gondviselés” (1Mózes, 22: 13–14.). Isten gondoskodik rólunk: „Uram! Micsoda az ember, hogy tudsz felőle, és az embernek fia, hogy gondod van reá?”, kiált fel a zsoltáríró (Zsoltár, 144:3.). Az Atya „felhozza az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak” (Máté, 5:45.). Isten gondot visel rólunk, mert fontosak vagyunk neki. Jézus Krisztus kereszthalálán át betöltötte minden szükségünket. Mire is van szükségünk? Büntetés helyett bűnbocsánatra, betegség helyett gyógyulásra,

bűnösség helyett megigazulásra, halál helyett életre, átok helyett áldásra, szegénység helyett bőségre, szégyen helyett dicsőségre, elutasítottság helyett elfogadottságra, régi emberi természet helyett új emberre.

Isten az ő képére és hasonlatosságára teremtett minket: azt akarja, hogy mi is gondját viseljük az általa ránk bízottaknak, így részt vegyünk Isten gondviselésében. Annak eszközei legyünk. Pál apostol így biztat: „Egymás terhet hordozzatok, és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét” (Galata, 6:2.). A vezető a saját gondjain kívül másokét is viseli. A gondviselő tudatos döntést hoz, hogy felveszi a terheket, és nem „csak úgy” rászakadnak azok. Felelősséget vállal a megoldás érdekében. Ezt is kifejezte Jézus, amikor ezt mondta: „Ha valaki én utánam akar jőni, tagadja meg magát, és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem” (Márk, 8:34.). A gondviselő magatartás ellentéte a közömbösség.

A politikus szintén Isten gondviselésének eszköze lehet, ha alárendeli magát neki. Elősegíti Isten akaratának megvalósulását. A testvérei által Egyiptomba eladott Józsefet, miután megfejtette a fáraó álmát a hét bő és a hét szűk esztendőről, és Isten lelkének sugallatára elmondta, hogy mit kell tenni az országban, Egyiptom és az uralkodó házában, „fő gondviselőjévé” tették (1Mózes, 41.).³¹ Istentől való terve, látása volt Egyiptomra vonatkozóan. Így mint politikus elősegítette Isten akaratának megvalósulását. Mi történt volna Egyiptomban József szolgálata nélkül (1Mózes, 41–47.)? Akkor a hét bőséges esztendőben bizonyára nem gyűjtötték volna be

³¹ 1Mózes, 41:40. [a fáraó mondta] „Te légy az én házamon főgondviselő, és minden népem a te szavadra hallgasson, csak a királyiszed tesz engem nálad nagyobbá.”

gondosan az összes termést, hanem elherdálták volna, esetleg betakarítatlanul otthagyják, vagy elfogyasztják dorbézolva. Amikor azután elfogy az ennivaló, jött volna az éhezés. (Szakértői vizsgálatok mutatják, hogy az éhínségek nem azért alakulnak ki, mert nincs élelem, hanem mert rosszul gazdálkodnak azzal, ami van.)

Számos példát találunk a Bibliában a gondviselésben szorgoskodó politikusokra. Íme Dávid király idejéből: „És az ő atyjafiai, erős férfiak, kétezerhét százán valának, családfők; a kiket Dávid király gondviselőkké tett a Rubenitákon és Gáditákon és Manasse félnemzetségén, mind az Istennek, mind a királynak minden dolgaiban” (1Krónika, 26:32.). Júda babiloni fogsága idején Sidrákot, Misákot és Abednégót Dániel próféta kérésére a babiloni tartomány gondviselésére rendelték (Dániel, 2:49.; 3:12.).

Az Istennek önmagukat alárendelő politikusok a helyes uralkodás és a gondviselés feladatához kapnak Istentől vezetést, látást.

5. Irányítás Istentől

A világ, a politika is átláthatatlanul bonyolult. A legnagyobb felkészültséggel és emberi jóakarattal sem lehet előre látni a dolgokat. Olyan sok és egyre változó tényező van jelen, hogy pótolhatatlanul szükséges az Istentől való látás, a Szent Lélek vezetése. Olyan ez, mint amikor egy kicsi gyermek édesapja ölében úgy sakkozik, hogy az apuka mutatja neki, hogy melyik bábuval és hogyan lépjen. A gyermek egyetlen nyeresi esélye, ha azt teszi, amit apukája mond. A megalapozott politikai döntések meghozatalában Isten tud segíteni.

Isten ugyanis sokkal jobban tudja, hogy mit kell tenni, mint az ember: Mózes felszólítást és útmutatást kapott Istentől a zsidó nép Egyiptomból való kiszabadítására. (2Mózes, 3–4.) Józsuét vezette az Úr a Kánaán földjéért folytatott harcok során.³² Gedeont szintén Isten kérte fel és

³² Jerikó bevételénél például Isten igen különös taktikát parancsolt: „És monda az Úr Józsuénak: Lásd! kezedbe adtam Jérikhót és királyát a sereg vitézeivel együtt. Azért járjátok körül a várost mind ti hadakozó emberek, megkerülvén egyszer a várost. Így cselekedjél hat napon át. És hét pap hordozzon hét kos-szarvból való kürtöt a láda előtt; a hetedik napon

tanácsolta a midiániták elleni küzdelem idején.³³ Dávid rendszeresen fordult Istenhez stratégiai kérdésekben is, és Isten válaszolt neki. A filiszteusok ellen harcolva „Megkérde azért Dávid az Urat, ki ezt felelé: „Ne menj most reájok; hanem kerülj a hátuk mögé és a szederfák ellenében támadd meg őket. És mikor a szederfák tetején indulásnak zaját fogod hallani, akkor indulj meg, mert akkor kimegy te előtted az Úr, hogy megverje a Filiszteusok táborát. És úgy cselekedék Dávid, a mint megparancsolta vala néki az Úr: és vágta a Filiszteusokat Gibeától fogva, mind addig, míg Gézerbe mennél” (2Sámuel, 5:23–25.). A gyakorlati kérdésekben is a

azonban hétszer kerüljétek meg a várost, a papok pedig kürtöljenek a kürtökkel. És ha majd belefűnek a kos-szarvba, mihelyt meghalljátok a kürtnek szavát, kiáltson fel az egész nép nagy kiáltással, és leszakad a város kőfala magától, és felmegy arra a nép, kiki az előtte való helyen” (Józsué, 6:2–5.).

³³ Bírák, 7:16–22. „És a háromszáz embert három csapatba osztá el, és mindeniknek kezébe egy-egy kürtöt adott, és üres korsókat és fáklyákat e korsókba. És monda nékik: Én reám vigyázzatok, és úgy cselekedjete. És ímé én bemegyek a tábornak szélébe, és akkor, a mint én cselekszem, ti is úgy cselekedjete. Ha én a kürtbe fúvok és mindazok, a kik velem vannak, akkor ti is fújjátok meg a kürtöket az egész tábor körül, és ezt kiáltátok: az Úrért és Gedeonért! És leméne Gedeon, és az a száz férfiú, a ki vele volt, a tábor széléhez a középső éjjeli őrség kezdetén, a mikor épen az őrség felváltatott, és kürtölének a kürtökkel és összetörék a korsókat, a melyek kezökben valának. És kürtölt mind a három csapat a kürtökkel, és összetörték a korsókat, és balkezükben tartották a fáklyákat, jobb kezükben pedig a kürtöket, hogy kürtöljenek, és kiáltának: Fegyverre! Az Úrért és Gedeonért! És mindenik ott állott a maga helyén a tábor körül. Erre az egész tábor futásnak eredt, és kiáltozott, és menekült. És mikor a háromszáz ember belefűjt kürtjébe, fordítá az Úr kinek-kinek fegyverét az ő felebarátja ellen az egész táborban, és egész Béth-Sittáig futott a tábor, Czererah felé, Abelmehola határáig, Tabbathon túl.”

Szent Lélek a legjobb tanácsadó. Dávid királyban, mint politikusban éppen azt értékelte leginkább Isten, hogy megtette, amit Ő mondott neki: „És mikor őt [Saul királyt] elveté, támasztá nékik Dávidot királyul; kiről bizonyoságot is tőn és monda: Találtam szívem szerint való férfiút, Dávidot, a Jesse fiát, ki minden akaratomat véghez viszi” (Apostolok cselekedetei, 13:22.). Saul viszont éppen az Istennek való engedetlensége miatt nem lehetett többé Izrael királya.³⁴

Isten tehát útmutatást ad azoknak a vezetőknek, akik alárendelik magukat neki. Istentől való tervekre van kiáltó szüksége minden országnak és népnek, mert „A hol nincs vezetés, elvész a nép...” (Példabeszédek, 11:14.). Ahhoz viszont, hogy a politikus megtehesse, amit Isten mond neki, először is meg kell hallania az Ő beszédét.

„De mikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra. Mert nem ő magától szól, hanem azokat szólja, a miket hall, és a bekövetkezendőket megjelenti néktek”, mondta Jézus tanítványainak (János, 16:13.). Vagyis Isten a Szent Lélek által elvezet a politikával, sőt a gyakorlati politikai döntésekkel kapcsolatos igazságokra is. Istentől való kijelentés szükségeltetik a politikai helyzetek helyes megítéléséhez is. „És gyönyörködik az Úrnak félelmében, és nem szemeinek látása szerint ítél, és nem

³⁴ 1Sámuel, 13:13–14. „Akkor monda Sámuel Saulnak: Esztelenül cselekedté; nem tartottad meg az Úrnak, a te Istenednek parancsolatját, melyet parancsolt néked, pedig most mindörökre megerősítette volna az Úr a te királyságodat Izráel felett. Most azonban a te királyságod nem lesz állandó. Keresett az Úr magának szíve szerint való embert, a kit az ő népe fölé fejedelmül rendelt, mert te nem tartottad meg, a mit az Úr parancsolt néked.”

füleinek hallása szerint bíraskodik”, olvashatjuk Jézusról, mint messiás királyról (Ézsaiás, 11:3.).

Veszélyezteti az Istentől való látás érvényesülését, ha a vezető emberek elismerését, tetszését keresi, Istené helyett. Ez történt Saul királlyal is, amikor az amálekíták legyőzése után nem azt tette, amit Isten Sámuel prófétán keresztül kért tőle: ahelyett, hogy elpusztította volna mindenüket, az állatok egy részét a vele lévő nép szavára megtartotta (1Sámuel, 15.). Sámuel feddésére be is vallotta Saul: „Vétkeztem, mert megszegtem az Úrnak szavát és a te beszédedet; de mivel félttem a néptől, azért hallgattam szavokra” (1Sámuel, 15:24.). Ennek következtében Isten elvette tőle a királyságot. Pál apostol így fogalmazza meg ezt a dilemmát: „Mert most embereknek engedek-é, avagy az Istennek? Vagy embereknek igyekezem-é tetszeni? Bizonyára, ha még embereknek igyekezném tetszeni, Krisztus szolgálja nem volnék” (Galata, 1:10.). Minden embernek az a valódi érdeke, hogy a politikai vezető Istenre hallgasson, és Jézus követője legyen. Istennél senki nem tudja jobban, hogy mi a jó döntés a politikában.

Ezért a politikusnak – mint minden Jézus Krisztusban hívőnek – életbevágóan fontos, hogy legyen önálló személyes kapcsolata Istennel. Isten politikusainak, Mózesnek, Dávidnak, Dánielnek volt Istennel élő kapcsolata. „Ímé, nem oly rövid az Úr keze, hogy meg ne szabadíthatna, és nem oly süket az ő füle, hogy meg nem hallgathatna; Hanem a ti vétkeitek választanak el titeket Istenetektől, és bűneitek fedezték el orcáját ti előttetek, hogy meg nem hallgatott” (Ézsaiás, 59:1–2.). Tehát egyedül a bűnök választhatnak el az Istennel való személyes kapcsolattól. Jézus viszont kereszthalálával

kifizette a bűneinkért járó büntetést! Ha elfogadjuk Őt, és megbánjuk bűneinket, Isten megbocsát. Akkor már nem marad semmi, ami elválaszthat minket Őtől. A Biblia szerint Jézus Krisztuson kívül nincs szükség más közvetítőre.³⁵ Ószövetségi prófécia teljesedett be pünkösdkor: „És léssen az utolsó napokban, ezt mondja az Isten, kitöltök az én Lelkemből minden testre: és prófétálnak a ti fiaitok és leányaitok, és a ti ifjaitok látásokat látnak, és a ti véneitek álmokat álmodnak” (Apostolok cselekedetei, 2:17. Utal a Joel, 2:28-29-re). Politikusok se maradjanak ki ebből a jóból! „Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem”, mondja Jézus (János, 10:27.). Fontos, hogy a politikus meghallja a tanácsokat vezetőtársaitól, tanácsadóitól, egyházi vezetőktől is. Isten szólhat rajtuk keresztül, de a politikai vezetőnek kell kihallania a beszédükből Isten üzenetét, és annak megfelelően határozni. Nem adhatja át a döntés felelősségét, hiszen azért ő tartozik elszámolással.

³⁵ 1Timótheus, 2:5. „Mert egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus”.

6. A vezető és segítőtársai

Ha valaki megbízatást kap egy feladat végrehajtására, elszámolással tartozik annak, aki megbízta őt. A vezető elszámoltatható kell, hogy legyen a fölé rendelt vezetőktől, illetve az általa vezetett emberektől is. Elsősorban azonban Istentől, mert Ő adta végső soron a feladatot és a hatalmat is annak elvégzésére. „Mert nekünk mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt, hogy kiki megjutalmaztassék a szerint, a miket e testben cselekedett, vagy jót, vagy gonoszt”, írta Pál apostol minden emberre vonatkozó érvénnyel (2Korinthus, 5:10.). A prófétákon keresztül Isten gyakran számon kérte Izrael és más népek politikai vezetőit is. S ha azok önző célokat követve – meggazdagodás, kényelem, félelem stb. – visszaéltek a hatalmukkal, vagy éppen nem gyakorolták azt kellő eréllyel, esetleg felfuvalkodtak, nem kerülték el Isten ítéletét. Ez történt Belsazárral is: az újbabiloni birodalom utolsó királya palotájának falán egy író kézfej jelent meg. Dániel fejtette meg az írást: „És ez az írás, a mely feljegyeztetett: Mene, Mene, Tekel, Ufarszin! Ez pedig e szavaknak az értelme: Mene, azaz számba vette Isten a te országlásodat és véget vet annak.

Tekel, azaz megmértével a mérlegen és híjjával találtattál. Peresz, azaz elosztatott a te országod és adatott a médeknek és persáknak” (Dániel, 5:25–28.). Még azon az éjszakán megölték Belsazárt. A médek és perzsák foglalták el a királyságot.

A vezetettek is elszámolással tartoznak Istennek, hogy mennyiben támogatták a fölöttük álló vezetőt. Dániel például így állt hozzá királyához: „Én is a méd Dárius első esztendejében mellette állék, hogy őt támogassam és segítségére legyek” (Dániel, 11:1). A Példabeszédekben Salamon király így figyelmeztet: „Féld az Urat, fiam, és a királyt; a pártütők közé ne elegyedjél. Mert hirtelenséggel feltámad az ő nyomorúságok, és e két rendbeliek büntetését ki tudja?” (24:21–22.).

A politikai vezető nem egyedül, hanem csapatával együtt látja el szolgálatát. A vezető kérje ki az általa hozzáértőnek tartott emberek tanácsát. A Biblia szerint „a megmaradás... a sok tanácsos által van” (Példabeszédek, 11:14b.). „Hiábavalók lesznek a gondolatok, mikor nincs tanács; de a tanácsosok sokaságában előmennek”, olvashatjuk másutt (Példabeszédek, 15:22.).³⁶ Dávid király környezetében tanácsosként azonosítható a Gilóból való Akhitófel.³⁷ Tekintélyére jellemző volt, hogy „... Akhitófel tanácsa, melyet adott, olyannak tekintetett abban az időben, mintha valaki az Isten szavát kérdezte volna; olyan volt Akhitófelnek minden

³⁶ Lásd még: Példabeszédek, 24:6. „Mert az eszes tanácsokkal viselhetsz hadat hasznodra; és a megmaradás a tanácsosok sokasága által van.”

³⁷ 1Krónika, 27:33. „Akhítófel is a királynak tanácsosa volt. Arkites Khúsai pedig a király barátja.”

tanácsa mind Dávid előtt, mind Absolon előtt” (2Sámuel, 16:23.). A tanácsadó azért felelős, hogy körütekintő, jó lelkiismeretből fakadó tanácsot adjon. Nem várhatja azonban el a vezetőtől, hogy az el is fogadja azt. A vezető azért tartozik elszámolással, hogy jó döntést hozzon: nem védekezhet azzal, hogy rossz tanácsot kapott. A vezető felelősséggel tartozik a döntésekért. A vezető kompetenciájába tartozik, hogy hozzáértő, becsületes embereket tartson maga körül tanácsadónak. Isten előtt imádkozzon, és maga válassza ki vezetőtársait. A vezető felelősséget visel a csapataért. Legyenek világosan lefektetve a vezetői csapat elvei: csak úgy lehessen valaki a csapat tagja, ha elfogadja azokat.

A vezetőnek tisztelnie kell az általa irányítottakat. A munkája szolgálat. Ő van a vezetettekért, és nem fordítva. Nem tekintheti a beosztottjait csupán eszközöknek saját ambícióinak beteljesítéséhez. Az emberek nem eszközök. A vezetőnek nem a csapat ötleteiből, kívánságaiból kell kiindulnia, hogy demagóg és átmeneti népszerűséget szerezzen. Az ilyen magatartással nem tiszteli, hanem saját önző érdekeit követve félrevezeti, megteveszti a rábízottakat.

A vezetői csapat tagjai, mint beosztott vezetők szintén Istennek szolgálnak. Nem a vezetőnek „köszönhetik” hatalmukat, beosztásukat, hanem Istennek. Még akkor is, ha a vezető választotta ki és kérte fel őket. Tisztelettel tartoznak ugyan, de ha a vezető bűnt kér, nem szabad engedelmeskedniük. Abdiás, Akháb házának istenfélő gondviselője például elrejtette az Úr prófétait, hogy Jezábel, a király felesége meg ne ölethesse őket.³⁸ A beosztott vezetőnek

³⁸ 1Királyok, 18, 3–4. „És Akháb hivatá Abdiást, a ki az ő házának gondviselője volt. (Abdiás pedig felettte igen féli vala az Urat; Mert mikor

elsősorban Isten felé kell hűségesnek lennie. Ez a legjobb garancia a vezető irányában tanúsított igazi lojalitásra is. Amikor Dávid paráznaságba esett, és Bethsabéval vétkezett, az lett volna helyes, ha Joáb hadvezér nem teljesíti Dávid parancsát, hogy szándékosan hagyja megöletni Bethsabé férjét, a Hitteus Uriást (2Sámuel, 11.). Pozíciója nem ért többet üdvösségénél.

Ahhoz azonban, hogy a politikus kiélezett helyzetben is helyes döntéseket hozzon, szükséges, hogy személyisége, lelki békéje szilárd alapokon nyugodjon.

Jézabel megölette az Úr prófétáit, Abdiás száz prófétát vett oltalmába, és rejtette el ötvenenként egy-egy barlangba, és ott táplálta őket kenyérrel és vízzel).

7. A vezető lelki stabilitásának alapjai

A vezető békessége, kiegyensúlyozottsága nem függhet a vezetettek reakcióitól, hozzáállásától, véleményétől, hanem egyedül Istentől. „Ezt mondja az Úr: Átkozott az a férfi, a ki emberben bízik és testbe helyezi erejét, az Úrtól pedig eltávozott az ő szíve! Mert olyanná lesz, mint a hangafa a pusztában, és nem látja, hogy jó következik, hanem szárazságban lakik a sivatagban, a sovány és lakhatatlan földön. Áldott az a férfi, a ki az Úrban bízik, és a kinek bizodalma az Úr; Mert olyanná lesz, mint a víz mellé ültetett fa, a mely a folyó felé bocsátja gyökereit, és nem fél, ha hőség következik, és a levele zöld marad; és a száraz esztendőben nem retteg, sem a gyümölcsözéstől meg nem szűnik (Jeremiás, 17:5–8.). Vagyis, az Istenbe vetett bizalom a politizálás egyetlen szilárd alapja. Isten szeretetén kívül nincs más érvényes fundamentum. Isten szeret minket: „a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt” (Róma, 5:8.). Az Isten szeretete: Jézus. Őrá kell építkeznünk. „Mert más

fundamentomot senki nem vethet azon kívül, a mely vettetett, mely a Jézus Krisztus”, tanítja a Biblia (1Korinthus, 3:11.).

Isten szeret. Elküldte Jézus Krisztust, hogy megmentсен. Aki elfogadja őt, örök élete van általa. A neve fel van írva a Mennyben... Mi kell még? A politikai vezető, ha nem ezen az alapon áll – a támadások, kritizálások, árulások és csábítások kereszttüzében – óhatatlanul sérülni fog a lelkében, és nem tudja betölteni a szolgálatát.

A vezetőnek nem kell félnie attól, hogy „mi lesz”, ha nem lesz többé vezető. Lelki szilárdsága nem függhet attól a megbecsüléstől, amit, mint vezető kap. Jézus sem omlott össze lelkében Júdas árulásától, vagy attól, hogy a tanítványok a letartóztatásakor végül mind elhagyták Őt. Sőt, a Szent Lélek által előre tudta, hogy így lesz. Meg is mondta nekik: „... Mindnyájan ezen az éjszakán megbotránkoztok én bennem. Mert meg van írva: Megverem a pásztort, és elszélednek a nyájnak juhái” (Máté, 26:31.). Az Atyával való kapcsolat jelentette Jézus számára a megingathatatlan alapot, nem a tanítványoktól jövő elfogadás.³⁹ Lényünk lényegéhez nem a vezetői státusz és az ebből fakadó dicsőség, hanem Isten és az Ő szeretete tartozik! Istentől kell várni az elismerést, nem emberektől. „Mimódon hihettek ti, a kik egymástól nyertek dicsőséget, és azt a dicsőséget, a mely az egy Istentől van, nem kerseitek?”, teszi fel a kérdést Jézus (János, 5:44.). Van tehát Istentől jövő dicsőség! Az ember úgy van megteremtve, hogy fontos neki az elismerés. Csak az nem mindegy, hogy hol keresi! Istennél kell keresni. A politikai vezető ennek révén

³⁹ János, 16:32. [Jézus mondta a tanítványoknak] „Ímé eljő az óra, és immár eljött, hogy szétszójatok kiki az övéihez, és engem egyedül hagyjatok; de nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van.”

felszabadulhat az általa vezetett emberek igazi szolgálatára: „Hanem a miképen az Isten méltatott minket arra, hogy reánk bízsa az evangéliomot, akképen szólunk; nem úgy, hogy embereknek tessünk hanem az Istennek, a ki megvizsgálja a mi szívünket. Mert sem hízelkedő beszéddel, a mint tudjátok, sem telhetetlenség színében nem léptünk fel soha, Isten a bizonyosság; Sem emberektől való dicsőítést nem kerestünk, sem töletek, sem másoktól...” (1Thesszalonika, 2:4–6.), írta Pál, aki a Szent Lélek által megfogalmazta a politikai vezető számára is követendő ideált: „Mert én, noha mindenkivel szemben szabad vagyok, magamat mindenkinek szolgájává tettem, hogy a többséget megnyerjem” (1Korinthus, 9:19.).

A vezető lelki szilárdságának – az Istenbe vetett bizalom mellett – a másik alappillére a jó lelkiismeret. Isten azt akarja, hogy minden ember megtérjen Őhozzá, és üdvözüljön.⁴⁰ Jézus Krisztus kereszthalálában való hit által bűnbocsánatot nyerünk. A ruháinkat Jézus vérében megmosva⁴¹ tiszta lelkiismerettel élhetünk. Ezek az igazságok a politikai vezetőkre is vonatkoznak. A jó lelkiismeret döntő fontosságú a hitben való élet szempontjából is: „Megtartván a hitet és jó lelkiismeretet, melyet némelyek elvetvén, a hit dolgában hajótörést szenvedtek...” (1Timótheus, 1:19.). A Biblia szerint Isten az olyan embereket tartja alkalmasnak a vezetésre, „Kiknél megvan a hit titka tiszta lelkiismerettel”

⁴⁰ 1Timótheus, 2:4. [Isten] „A ki azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön és az igazság ismeretére eljusson.”

⁴¹ Jelenések, 7:14. „És mondék néki: Uram, te tudod. És monda nékem: Ezek azok, a kik jöttek a nagy nyomorúságból, és megmosták az ő ruháikat, és megfehéřítették ruháikat a Bárány vérében.”

(1Timótheus, 3:9.). „... Mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy jó lelkiismeretünk van, igyekezzén mindenekben tisztességesen forgolódni”, szögezi le Pál apostol (Zsidókhoz írt levél, 13:18.). Akkor van tehát valakinek jó lelkiismerete, ha azt csinálja, amit valóban helyesnek lát: „Boldog, a ki nem kárhoztatja magát abban, a mit helyesel” (Róma, 14:22b.). Ha viszont valamely bűn miatt rossz a lelkiismeretünk, kérjünk bocsánatot Istentől. Ő Jézus kereszttáldozatával kifizette a bűneinkért nekünk jogosan járó büntetést. Ennek alapján Isten megbocsát. Megtisztít minket és a lelkiismeretünket.⁴² Minek is éljünk bűnben rossz lelkiismerettel, amikor „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket és megtisztítson minket minden hamisságtól” (1János, 1:9.).

Fontos tehát, hogy a politikus élve Isten kegyelmével, a bűnbocsánattal, Istenbe vesse bizalmát és megőrizze a jó lelkiismeretét. Ne legyen a lelki sérülések és rossz lelkiismeret által a manipulációnak kiszolgáltatva.

⁴² Zsidókhoz írt levél, 9:14. „Mennyivel inkább Krisztusnak a vére, a ki örökké való Lélek által önmagát áldozta fel ártatlanul Istennek: megtisztítja a ti lelkiismereteket a holt cselekedetektől, hogy szolgálatok az élő Istennek.”

8. Elhívás, jellem, kompetencia

Isten különböző feladatokra hívja el az embereket, amelyekhez képességeket, „kegyelmi adományokat” biztosít: „Az Egyházban az Isten némelyeket... rendelt... kormányzókká” (1Korinthus, 12:28., Csia Lajos fordítása [a Károliban „kormányok” kifejezés szerepel]). Józsefet, Mózeset, a bírákat, Saul és Dávidot Isten küldte, hogy politikusként szolgáljanak neki. A valódi sikert azonban a vezetői karizmák önmagukban nem garantálnak: döntő szerep jut ugyanis a jellemnek, ezen belül az őszinteségnek és az igazságosságnak. Nem szabad azonban lebecsülni a szakmai hozzáértést sem.

A politikai vezető hibázhat, mint minden ember, de vallja be, legyen őszinte. Ne mutassa magát többnek, mint ami. Legyen példa az őszinteségben: „Ha pedig a világosságban járunk, a mint [Isten] ő maga a világosságban van: közösségünk van egymással, és Jézus Krisztusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől” (1János, 1:7.). Úgy tud valaki a világosságban járni, ha önmagát leleplezi. Önmagunk leleplezése az igazi őszinteség. A politikus ne féljen az átlátszóságtól.

Istennek az akarata, hogy igazságosság, jogosság uralkodjon a társadalomban. A Biblia Jézus Krisztus uralmáról így szól: „... A te királyi széked, óh Isten örökkön örökké. Igazságnak pálczája a te országodnak pálcája. Szeretted az igazságot és gyűlölted a hamisságot: annakokáért felkent téged az Isten, a te Istened, örömmel olajával a te társaid felett” (Zsidókhhoz írt levél, 1:8–9.). Isten nem örül, ha nem eszerint cselekszenek a vezetők: „És eltávozott a jogosság, és az igazság messze áll, mivel elesett a hűség az utcán, és az egyenesség nem juthat be. És a hűség hiányzik, és a ki a gonoszt kerüli, prédává lesz. És látta ezt az Úr és nem tetszék szemeinek, hogy jogosság nincsen”, vetette papírra Ézsaiás próféta Isten véleményét korának közállapotairól (Ézsaiás, 59:14–15.). Isten elvárja a politikai vezetőktől, hogy igazságosan cselekedjenek.⁴³ „Mert a fejedelmek nem a jó, hanem a rossz cselekedetnek rettegetésére vannak”, olvashatjuk a Rómaiakhoz írt levélben (13:3a.). A vezető felelős azért, hogy Isten szerint, igazságosan kormányozzon. Egy verssel később azt találjuk a fejedelemről: „Isten szolgálja ő a te javadra” (Róma, 13:4.). Ami azt írja elő a politikai vezető számára, hogy valóban a rábízottak érdekében lépjen fel. Ezért van a kezében a hatalom.

Ha Istennek alárendelve, az ő vezetése szerint kormányoz valaki, igazságos lesz. Ahogyan Dávid mondja Istenről a 23. Zsoltárban: „Lelkemet megvidámítja, az igazság ösvényein vezet engem az ő nevéért” (23:3.). Nem jöhet olyan útmutatás Istentől a politika terén sem, ami nem egyezne az igazsággal, az igazságossággal.

⁴³ Példabeszédek, 16:10. „Jósige van a király ajkain, az ítéletben ne szóljon hamisságot az ő szája.”

A keresztény politikus sikeres szolgálatának elengedhetetlenül fontos eleme – az elhivatottság és a jellem szilárdsága mellett – a szakmai hozzáértés is. A politikai szolgálatra való felkészüléshez a munkaterület (pl. egészségügy, gazdaság, honvédelem stb.) és az adott kultúra, politikai rendszer elmélyült tanulmányozása ugyancsak hozzá tartozik. Így például az Úr gondoskodott Józsefről, hogy mielőtt az egyiptomi birodalmat irányító főember lett, néhány évig éppen annak a börtönnek az előljárójaként szolgált, maga is rabként, amelyikben a király foglyait őrizték (1Mózes, 39:20.). Így nyilván első kézből szerezhetett információkat az ország működéséről.⁴⁴ Mózes szolgálatát is bizonyára segítették a fáraó udvarában eltöltött évek tapasztalatai: „És Mózes taníttaték az Égyiptombeliek minden bölcseségére; és hatalmas vala beszédben és cselekedetben” (Apostolok cselekedetei, 7:22.). Dánielnek és barátainak a babiloni birodalomban betöltött magas tisztségeik elnyeréséhez nélkülözhetetlen szükségük volt arra, hogy – a korabeli képzési lehetőségeket hűségesen kihasználva – magas szinten megismerjék a káldeus nyelvet és kultúrát (Dániel, 1:4.). Az eredmény nem is maradt el: „És ada az Isten ennek a négy gyermeknek tudományt, minden írásban való értelmet és bölcseséget; Dániel pedig értett mindenféle látomáshoz és álmokhoz is. Miután pedig elmúlt az idő, a mikorra meghagyta vala a király, hogy eléje vigyék őket, bevivé őket az udvarmesterek fejedelme Nabukodonozor elé. És szóla velök a király, és mindnyájok között sem találtaték olyan, mint Dániel, Ananiás, Misáel és Azariás, és állának a király előtt. És minden

⁴⁴ Az 1Mózes 40. fejezete ír Józsefnek a fáraó két főemberével, a főpohárnokkal és a fő sütőmesterrel való kapcsolatáról.

bölcs és értelmes dologban, a mely felől a király tőlök tudakozódék, tízszerte okosabbaknak találá őket mindazoknál az írástudóknál és varázslóknál, a kik egész országában valának” (Dániel, 1:17–20.).

9. A politikai hatalom és az egyház viszonya

A keresztény kormányzás Isten ígétén, a Biblián nyugszik, de nem egyházi, papi jellegű, és nem tartozik elszámolással sem egyházi vezetők felé. Mindazonáltal a keresztény politikus is Isten szolgája (Róma, 13:6.), csak más területen, mint az egyház tisztségviselői. Az alábbiakban először az egyházi vezetők felelősségéről szólnak, majd a politika és az egyház viszonyának néhány torz modelljét mutatjuk be röviden, míg végül számba vesszük a gyümölcsöző együttműködés feltételeit is.

Az egyház vezetőinek hatalmas felelőssége az evangélium hirdetése és az arra való buzdítás, valamint az emberek hitben való nevelése. Jézus a mennybemenetele előtt mondta tanítványainak: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, a mit én parancsoltam néktek: és ímé én ti veletek vagytok minden napon a világ végezetéig. Ámen!” (Máté, 28:19–20.). Jézus „adott némelyeket apostolokul, némelyeket prófétácul, némelyeket

evangélistául, némelyeket pedig pásztorokul és tanítókul: A szentek tökéletesbbítése céljából szolgálat munkájára, a Krisztus testének építésére” (Efezus, 4:11–12.). A Biblia kifejezetten felhív az egyház vezetőinek tiszteletére: „Kérünk továbbá titeket, hogy becsüljétek azokat, akik fáradoznak közöttetek, és előljáróitok az Úrban, és intenek titeket; És az ő munkájokért viseltessetek irántok megkülönböztetett szeretettel...” (1Thesszalonika, 5:12–13.). „Engedelmeskedjete előljáróitoknak és fogadjatok szót, mert ők vigyáznak lelkeitekre, mint számadók”, olvashatjuk a Zsidókhoz írt levélben (13:17a.).

Mindez azonban nem foglalja magában a politikai hatalom alárendelését egyházi tekintélynek, vezetőnek vagy vezetők csoportjának. Egyetlen gyülekezeti vezető sem áll felette a „világi” politikai vezetésnek. Tévhit, hogy vannak „szent tevékenységek”, mint az imádkozás, prédikálás vagy az evangélium hirdetése, amit papi személyek végeznek, és „világi dolgok”, így például a társadalom életének megszervezése, a közigazgatás, a honvédelem, amelyek a politikusok tevékenységi körébe tartoznak. E gondolkodásmód – alap nélkül – rossz lelkiismeretet ébreszthet azokban, akik ilyesmivel foglalkoznak. Az egyházi és a politikai tevékenység Isten előtt valójában teljesen egyenrangú. Akárcsak minden értelmes emberi tevékenység a művészi alkotástól a WC-pucolásig. Nem „jobb hívő” valaki azért, mert „pap”, de nem is rosszabb! Hiszen mindnyájan Jézusnak vagyunk alárendelve. Hazugság, hogy az „egyházi dolgok” jobban tetszenek Istennek, mint a „világi” politizálás, ezért az egyházi hatalom magasabb rendű lenne, aminek a politikai vezetőnek alá

kellene vetnie magát. Az ilyen szemlélet azt sugalmazza, hogy amit a politikai vezető csinál, az alacsonyabb rendű, ő egy „gyermek”, az „egyház gyermeke”. Míg az egyház emberei az ő „atyái”. Az ilyen érvelés gyermeteggé teheti az embert. Az Istentől elszakadt politikai vezetők igényelhetik ezt az atyáskodást. Mivel ugyanis Istenben nincs biztonságuk, keresik a maguk és hatalmuk számára a szellemi-vallási támaszt.⁴⁵ Az egyházi vezetők tehát nem használhatják a politikusokat a saját céljaikra, mintha azok az ő meghosszabbított karjaik lennének. Különben sem lehetnek az egyházi testületnek „külön”, Istentől független érdekei, céljai, mint ahogyan a politikai vezetésnek sem.

Ugyanakkor legalább ennyire pusztító hatású a gyülekezet alávetése politikai vezetőknek. Az Eklézsia nem lehet eszköz politikai célok elérése érdekében. A politikai hatalom nem telepedhet rá az egyházra: nem irányíthatja vagy sajátíthatja ki azt. Nem gyámkodhat felette.

⁴⁵ A következő két ószövetségi idézetben fiatal embert neveztek atyának bálványimádó kultusz keretében: „Vala pedig egy ifjú, Júdának Bethleheméből, a Júda nemzetségéből való, ki Lévitá vala, és ott tartózkodott vala. És elméne ez a férfiú Júdának Bethlehem városából, hogy ott tartózkodjék, a hol helyet talál. Így jött az Efraim hegyére, Míka házához, vándorlása közben. És monda néki Míka: Honnan jössz? És monda: Lévitá vagyok Júdának Bethleheméből, és járok s kelek, hogy hol találnék helyet. És monda néki Míka: Maradj nálam, és légy nékem atyám és papom, és én adok néked esztendőnként tíz ezüstpénzt és egy öltöző ruhát és eledelt. És a Lévitá beszegődött” (Bírák, 17:7–10.). Majd a következő fejezetben: „Azok pedig mondának néki: Hallgass, tedd kezed ajakadra, és jöjj el velünk, és légy nekünk atyánk és papunk. Melyik jobb, hogy egy ember házának légy papja, vagy hogy Izráelben egy nemzetségnek és háznépnek légy papja?” (Bírák, 18:19.).

A politikai hatalom és az egyház közötti bűnszövetség szintén hamis Isten szemei előtt: éppen ez valósul meg, amikor a politika gesztusokat tesz az egyháznak – például pénzt ad az adóbevételekből – annak érdekében, hogy szavazókat szerezzen az egyház szimpatizánsai közül. Hasonlóképpen istentelen, ha az egyház engedményeket tesz a politikának a védelemért vagy anyagi javak reményében. A világi hatóságok fegyveres erőinek együttműködése egyházi testületekkel hitviták eldöntésére, a valós vagy vélt riválisok kiiktatására, vagy éppen a nem hívők erőszakos „megtérítésére” egyaránt utálatosak Isten számára. Isten igazi egyházának, a Jézus Krisztusban hívő emberekből álló eklézsiának (görög szó: „kihívottak közössége”), „Krisztus testének” valójában nincs szüksége a világi hatalom védelmére, atyáskodására. A hívők közössége Isten oltalmát élvezi, és ha üldözést szenved, az csak a dicsőségére van.

Az egyháznak és a politikának nem szükséges intézményes egységet alkotnia. Az emberi élet más-más területeiért felelősek. Ahogyan helytelen volt egykor, hogy a világi uralkodót a kereszténység fejeként tisztelték, miközben hangsúlyozták, hogy az üdvösség és az uralkodóhoz való tartozás elválaszthatatlan, úgy hamis, ha napjainkban valamely politikai pártra való szavazást a keresztény hívő számára lelkiismereti kérdésként állítják be. A világi hatalom és a *vallás* ilyen szövetsége a társadalom leuralását igyekszik megvalósítani. Pedig az erőszak nem viszi az embereket közelebb Istenhez. A Jelenések könyvében leírt antikrisztusi birodalomban is megfigyelhető lesz majd a politikai hatalom – a tengerből feljövő fenevad, az antikrisztus – és a negatív értelemben vett vallás – a földből feljövő fenevad, a hamis

próféta – ördögi szövetsége, amely a Jézus Krisztusba vetett igaz hit elpusztítását célzó elegy (Jelenések, 13.).⁴⁶ Jézus előre megmondta a hívő keresztényekről: „A Gyülekezetekből kirekesztenek titeket; sőt jön idő, hogy aki öldököl titeket, mind azt hiszi, hogy isteni tiszteletet cselekszik” (János, 16:2.). Ez a farizeusság, a képmutató vallásosság munkája. Amikor csak úgy csinál valaki, mintha hinne Jézus Krisztusban, de nem hisz valójában. Akikről Pál apostol írja: „Kiknél megvan a kegyességnek látszata, de megtagadják annak erejét...” (2Timótheus, 3:5.). „Isten ereje” ugyanis a „keresztről való beszéd”, a Jézus Krisztusba vetett igazi hit. Amikor Isten kegyelmének befogadása révén várjuk az üdvösséget, és nem a jó cselekedetekkel szerzett érdemek alapján.⁴⁷

A politikai hatalom és az egyház közti egészséges kapcsolat a kiegyensúlyozott partnerség: mindkettő Istent szolgálja, mindkettőn keresztül Isten nyilvánul meg és szolgál felénk. Az Isten útján járó politikai vezetőknek van önálló kapcsolatuk Istennel, mindazonáltal szabadon és gyümölcsözően együttműködnek az Istentől rendelt gyülekezet vezetőivel is: Mózes és Áron, Dávid és Abjátár, Ezékiás király és Azáriás, „az Isten házának előjárója” közti viszony ezt példázza. Szükséges a közös munka, hogy Isten akarata minél áldásosabban megnyilvánuljon a közösség, a nemzet számára: kedvezőek legyenek az emberek

⁴⁶ Jelenések, 13:7. „Az is adaték néki, hogy a szentek ellen hadakozzék, és őket legyőzze; és adaték néki hatalom minden nemzetségen, nyelven és népen.”

⁴⁷ 1Korinthus, 1:18. „Mert a keresztről való beszéd bolondság ugyan azoknak, a kik elvesznek; de nekünk, kik megtartatunk, Istennek ereje.”

életfeltételei az Isten szerinti életre, az evangélium hirdetésére, stb. Az egyházi és a politikai tevékenység ugyanazokra a személyekre, a társadalom tagjaira irányul. Továbbá, ahogyan a hívő politikusok részei az egyháznak, az egyház vezetői is polgárai a politikusok által vezetett államnak.

Az ország jólétéért mindazonáltal nem csupán a politikai és egyházi vezetők viselnek felelősséget.

10. A keresztény állampolgár felelőssége

„Minden lélek engedelmeskedjék a felső hatalmasságoknak;”, olvashatjuk Pál apostol intését, amit néhány igeverssel később tovább pontosít: „Annakokáért szükség engedelmeskedni, nem csak a haragért, hanem a lelkiismeretért is” (Róma, 13:1, 5.). Isten akarata tehát, hogy a keresztény állampolgárok engedelmeskedjenek a politikai hatalomnak – mindabban, ami nem bűn –, és teljes erejükkel támogassák azt. Függetlenül attól, hogy az éppen hatalmon lévők szimpatikusak-e, a választásokon rájuk szavaztak-e. Ez a magatartás csak az Istenbe vetett hitből fakadhat. Amint fentebb bemutatottuk, minden hatalom Istentől ered. Az engedelmisség szó napjainkban nagyon rosszul cseng. Mintha az egy szégyenteljes, megalázó dolog lenne. Meghunyászkodás. Az igazi engedelmisség azonban nem félelemből vagy haszonlesésből származik, hanem a szabad akaratunkból, Istenbe vetett hitünkben fakadó döntés. Jézus is engedelmeskedett a hatóságoknak. Nem tanította, hogy fel kell lázadni a rómaiak ellen. Amikor megkérdezték tőle, hogy szabad-e adót fizetni az őket elnyomó császárnak, azt felelte:

„Adjátok meg azért a mi a császáré a császárnak; és a mi az Istené, az Istennek” (Máté, 22:21.). Jézus a zsidó vallási hatóságok által a mózesi törvény alapján szedett templomadót is befizette (2Mózes, 30:11–16.).⁴⁸

Noha a keresztény állampolgároknak felelőssége, hogy támogassák a politikai hatalmat, megvannak az együttműködés világos határai is. Amennyiben a kormányzat Isten törvényeivel ellentétet kér, szintén az Istenbe vetett hitünk alapján, ne engedelmeskedjünk. Ahogyan a zsidó bábák a fáraó parancsa ellenére sem voltak hajlandók megőlni a fiúcsecsemőket (2Mózes, 1.); Sidrák, Misák és Abednégo nem borultak le Nabukodonozor babiloni király bálványa előtt (Dániel, 3.); és Péter és János apostolok a zsidó főtanács tiltása ellenére sem hagyták abba a Jézus nevében való tanítást (Apostolok cselekedetei, 3–4.).⁴⁹ Senki nem védekezhet azzal,

⁴⁸ Máté, 17:24–27. „Mikor pedig eljutottak vala Kapernaumba, a kétdrakma-szedők Péterhez menének és mondának néki: A ti mesteretek nem fizeti-é a kétdrakmát? Monda: Igen. És mikor beméne a házba, megelőző őt Jézus, mondván: Mit gondolsz Simon? A föld királyai kiktől szednek vámot vagy adót? a fiaiktól-é, vagy az idegenektől? Monda néki Péter: Az idegenektől. Monda néki Jézus: Tehát a fiak szabadok. De hogy őket meg ne botránkoztassuk, menj a tengerre, vesd be a horgot, és vond ki az első halat, a mely rá akad: és felnyitván a száját, egy státert találsz benne: azt kivévén, add oda nékik én érettem és te éretted.”

⁴⁹ Apostolok cselekedetei, 4:18–20. „Azért beszélítván őket, megparancsolák nékik, hogy teljességgel ne szóljanak és ne tanítsanak a Jézus nevében. Péter és János pedig felelvén, mondának nékik: Vajjon igaz dolog-é Isten előtt, rátok hallgatnunk inkább, hogynem Istenre, ítéljétek meg! Mert nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk.”

hogy „parancsra cselekedtem” a rosszat! Ilyen esetekben éppen azáltal mutathatunk példát nem hívő polgártársainknak, ha a fenyegetések vagy csábítások ellenére sem tesszük meg, amit a hatalom kér.

Létezik Isten szerinti hazaszeretet, ami nem hamis nemzeti felsőbbrendűségi tudatban, más népek lenézésében ölt testet, hanem Isten által előre elkészített jó cselekedetekben. „Adjátok meg azért mindenkinek, a mivel tartoztok: a kinek az adóval, az adót; a kinek a vámmal, a vámot; a kinek a félelemmel, a félelmet; a kinek a tisztességgel [tisztelettel], a tisztességet”, olvassuk a Rómaiakhoz írott levélben (13:7.). Beletartozik tehát az adófizetés, a közterhekben való részvétel. A közfeladatok ellátásának, így például az iskolák, a rendőrség, a közvilágítás fenntartásának költségeit fedező adókat minden munkaképes embernek fizetnie kell. Ezekből a szolgáltatásokból minden állampolgárnak haszna van: aki élvezi az előnyeit, de nem járul hozzá anyagilag, az lop a közösből. Olyan ez, mint a házimunka ellógása a családban... Az állampolgár méltóságához hozzátartozik az adófizetés. A gyakorlati hazaszeretet része a hatóságokkal való együttműködés minden jó ügy – például bűnözők elfogása vagy szemétszedés – érdekében. Isten azt akarja továbbá, hogy legyünk jó példák a nem hívők előtt: „Magatokat a pogányok között jól viselvén, hogy amiben rágalmaznak titeket, mint gonosztevőket, a jó cselekedetekből, ha látják azokat, dicsőítsék Istent a meglátogatás napján. Engedelmeskedjete azért minden emberi rendelkezésnek az Úrért: akár királynak, mint fellebbvalónak; Akár helytartóknak...” (1Péter, 2:12–14.). A

keresztény hazafiság egyik legfontosabb része az imádkozás az országért és annak vezetőiért: „Intelek azért mindenek előtt, hogy tartassanak könyörgések, imádságok, esedezések, hálaadások minden emberekért, Királyokért és minden méltóságban lévőkért, hogy csendes és nyugodalmas életet éljünk, teljes istenfélelemmel és tisztességgel”, írja Pál apostol tanítványának (1Timótheus, 2:1–2.). Már a Babilonba fogságra hurcolt zsidókat is figyelmeztette Jeremiás próféta: „És igyekezzetek a városnak jólétén, amelybe fogságra küldöttelek titeket, és könyörögjetez érette az Úrnak; mert annak jóléte lesz a ti jólétetek” (Jeremiás, 29:7.). Végül, a keresztény hazaszeretet része az evangélium hirdetése is, hiszen a keresztény állampolgár Istentől való célja, hogy nem hívő honfitársai is megismerjék az Urat, és megtérjenek. Arra törekszünk tehát, hogy Isten akarata meglegyen az országunkban. Hazánkért is imádkozhatunk Jézus tanítása szerint: „Jöjjön el a te országod; legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is” (Máté, 6:10.). Saját erőnkől persze nem tudunk igazi hazafiak lenni, de „... minden, aki segítségül hívja az Úr nevét, megtartatik” (Róma, 10:13.).

Isten mindazonáltal nem csak egyénként foglalkozik velünk, hanem mint nagyobb egység, a nemzet részeként is.

11. Isten, a zsidóság és a „népek”

Bibliában találunk utalásokat a népek kialakulásáról és elhelyezkedéséről is. Az özönvíz után azt mondta Isten Noénak és fiainak: „Szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be a földet” (1Mózes, 9:1.). Megtették? Megkezdték az egész föld betelepítését? Nem, hanem hozzáfogtak Babel tornya építéséhez: „Mind az egész földnek pedig egy nyelve és egyféle beszéde vala. És lőn mikor kelet felől elindultak vala, Sineár földén egy síkságot találának és ott letelepedének. És mondának egymásnak: Jertek, vessünk téglát és égessük ki jól; és lőn nékik a téglá kő gyanánt, a szurok pedig ragasztó gyanánt. És mondának: Jertek, építsünk magunknak várost és tornyot, melynek teteje az eget érje, és szerezzünk magunknak nevet, hogy el ne széledjünk az egész földnek színén. Az Úr pedig leszállá, hogy lássa a várost és a tornyot, melyet építenek vala az emberek fiai. És monda az Úr: Ímé e nép egy, s az egésznek egy a nyelve, és munkájának ez a kezdete; és bizony semmi sem gátolja, hogy véghez ne vigyenek mindent, a mit elgondolnak magukban. Nosza szálljunk alá, és zavarjuk ott össze nyelvüket, hogy meg ne értsék egymás beszédét. És elszéleszté őket onnan az Úr az egész földnek színére; és

megszűnének építeni a várost. Ezért nevezék annak nevét Bábelnek; mert ott zavará össze az Úr az egész föld nyelvét, és onnan széleszté el őket az Úr az egész földnek színére” (1Mózes, 11:1–9.). Vagyis, a népek már kezdetben fellázadtak Isten ellen – mégis Isten akarata lett meg! Benépesült a föld. A szétköltöző népcsoportok azonban magukkal vitték az igaz Istennek való engedetlenség szellemét. „Mert a nemzeteknek minden istene bálvány, az Úr pedig egeket alkotott”, olvashatjuk a Zsoltárok könyvében (Zsoltár, 96:5.). „Miért dühösködnek a pogányok, és gondolnak hiábavalóságot a népek?”, kérdezi a zsoltáros (Zsoltár, 2:1.). Bár a népek önazonosságtudatához gyakran hozzátartozik a nagyság, valamiféle felsőbbrendűség gondolata, nem árt emlékeztetni rá, hogy Isten és a „népek” nincsenek egy „súlycsoportban”...: „Ím a népek, mint egy csöpp a vederben, és mint egy porszem a mérlegserpenyőben, olyanoknak tekintetnek; ímé a szigeteket mint kis port emeli föl!” Majd egy verssel később így folytatódik: „Minden népek semmik Ő előtt [Isten előtt], a semmiségnél és ürességnél alábbvalóknak tartja” (Ézsaiás, 40:15, 17.).

Nem véletlen, hogy melyik nép hol él! „Mikor a Felséges örökséget osztott a népeknek; mikor szétválasztá az ember fiait: megszabta a népek határait, Izráel fiainak száma szerint” (5Mózes, 32:8.). Hiszen Isten „az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtetten, hogy lakozzanak a földnek egész színén, meghatározván eleve rendelt idejüket és lakásuknak határait; Hogy keressék az Urat, ha talán kitapogathatnák őt és megtalálhatnák, jóllehet bizony nincs messze egyiküinktől sem” (Apostolok cselekedetei, 17:26–27.).

Isten kiválasztotta Ábrámot, és így szólt hozzá Háránban: „Eredj ki a te földedből és a te rokonságod közül, és a te atyádnak házából, a földre, amelyet én mutatok néked. És nagy nemzetté teszek, és megáldalak téged, és felmagasztalom a te nevedet, és áldás leszel” (1Mózes, 12:1–2.). Ábrám megtette, amit az Úr kért tőle, és Kánaán földjére költözött (1Mózes, 12:4–6.). Isten szövetséget kötött vele és leszármazottaival, a zsidó néppel: „És megállapítom az én szövetségemet én közöttem és te közötted, és te utánad a te magod között annak nemzedékei szerint örök szövetségül, hogy legyenek tenéked Istened, és a te magodnak te utánad”, mondta az Úr Ábrámnak, akinek ekkor adta az Ábrahám – sokaság atyja – nevet (1Mózes, 17:7.). Isten megerősítette ezt a szövetséget az Egyiptomból való kivonulás után a Sinai hegyénél: „Mostan azért ha figyelmesen hallgattok szavamra és megtartjátok az én szövetségemet, úgy ti lesztek nékem valamennyi nép közt az enyéim; mert enyém az egész föld. És lesztek ti nékem papok birodalma és szent nép...” (2Mózes, 19:5–6.). Mózesen keresztül Isten tanította az ígért földjére készülő népet: „Mert az Úrnak, a te Istenednek szent népe vagy te; téged választott az Úr, a te Istened, hogy saját népe légy neki, minden nép közül e föld színén. Nem azért szeretett titeket az Úr, sem nem azért választott titeket, hogy minden népnél többen volnátok; mert ti minden népnél kevesebben vagytok; Hanem mivel szeretett titeket az Úr, és hogy megtartsa az esküt, a mellyel megesküdött volt a ti atyáitoknak; azért hozott ki titeket az Úr hatalmas kézzel, és szabadított meg téged a szolgaságnak házából, az egyiptombeli Faraó királynak kezéből” (5Mózes, 7:6–8.). Salamon király a jeruzsálemi templom felszentelésekor mondott imájában is

megemlékezik Izrael különleges helyzetéről: „Mert te [Isten] különválasztottad őket magadnak örökségül a földnek minden népei közül; a miképen megmondottad volt Mózes, a te szolgád által, mikor kihoztad a mi atyáinkat Egyiptomból, Uram Isten!” (1Királyok, 8:53.). A zsidó nép tehát Isten választott népe! A többi nép – ha tetszik ez valakinek, ha nem – a pogány népek közé tartozik. Így Isten számára kétféle nép létezik: a zsidóság és a többi nép. A zsidóság kiválasztottsága azonban csak Istennek az összes nép megmentésére szolgáló csodálatos tervének részeként nyeri el valódi értelmét!

Bár az özönvíz után az emberek, a népek újra mind fellázadtak Isten ellen, amint fentebb láttuk, Isten kezdettől fogva minden embert – minden népet – be akar vonni az Ő családjába, még hozzá a zsidó népen keresztül! Ezt a tényt, már elhívásakor közli Ábrámmal: „megáldatnak tebenned a föld minden nemzetségei” (1Mózes, 12:3.). Később, immár Jézus Krisztusra még pontosabban utalva Isten kijelenti Ábrahámnak: „És megáldatnak a te magodban a földnek minden nemzetségei” (1Mózes, 22:18a.). A Biblia szerint „az Úr mindenben megáldotta vala Ábrahámot” (1Mózes, 24:1b.). Isten azonban azt akarta, hogy a többi nép is élvezze a zsidó nép számára készített jót: „Krisztus váltott meg minket a törvény átkától, átokká levén érettünk; mert meg van írva: Átkozott minden, a ki fán függ: Hogy az Ábrahám áldása Krisztus Jézusban legyen a pogányokon, hogy a Lélek ígérését elnyerjük hit által” (Galata, 3:13–14.). Isten a pogány népeket – a magyarokat is! – Jézus Krisztuson keresztül meg akarja

menteni és áldani, bevonva őket az Ő szövetségébe.⁵⁰ Olyan ez, mint amikor egy házaspár örökbe fogad gyermekeket, és mindent biztosít nekik, amit a vér szerinti gyermekek is megkapnak! Mennyire fájdalmas lenne, ha az örökbe fogadott gyerekek utálni kezdenék a vér szerintieket...

Kezdetől fogva az volt Isten akarata, hogy minden nép megismerje Őt, és Ő gondoskodik is erről. „Figyeljetek reám, én népem, és reám hallgassatok, én nemzetem! mert tanítás megy ki tőlem, és törvényemet a népek megvilágosítására megalapítom”, olvassuk Ézsaiás könyvében (51:4.). A próféta mintegy hét évszázaddal Jézus Krisztus születése előtt a megváltóról így szól: „Kevés az, hogy nékem szolgám légy, a Jákób nemzetségének megépítésére és Izráel megszabadultjainak visszahozására: sőt a népeknek is világosságot adtalak, hogy üdvöm a föld végéig terjedjen!” (Ézsaiás, 49:6.). A föld minden nemzetére gondolt az Úr, amikor kijelentette: „Szent hegyemre viszem föl ezeket, és megvidámítom őket imádságom házában; egészen égő és véres áldozataik kedvesek lesznek oltáromon; mert házam imádság házában hívatik minden népek számára!” (Ézsaiás, 56:7.). Nem véletlen, hogy addig nem is fog Isten véget vetni a világnak, amíg az Ő üzenete az egész világra el nem jut: „És az Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon, bizonyosságul minden népnek; és akkor jó el a vég”,

⁵⁰ És addig is körülveszi a pogány népeket Isten az ő szeretetével és gondoskodásával: „Ki az elmúlt időkben hagyta a pogányokat mind a maguk útján haladni: Jóllehet nem hagyta magát tanúbizonyság nélkül, mert jóltevőnk volt, adván mennyből esőket és termő időket nekünk, és betöltvén eledellel és örömmel a mi szívünket” (Apostolok cselekedetei, 14:16–17.).

mondta Jézus, aki földi szolgálatának befejeztével, mennybemenetele előtt a szinte kizárólag zsidó származású emberekből kikerülő tanítványainak utolsó parancsként meghagyta: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében” (Máté, 28:19.). Az Apostolok cselekedetei azután leírja, hogyan indul az evangélium hirdetése a pogány népek felé előbb Péter szolgálata majd Pál missziós útjai által.

Isten tehát minden népet és minden embert nagyon szeret, és magához akar fogadni! Mindazonáltal nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy az egyes nemzetek hogyan bánnak az ő népével, a zsidósággal. Olyan ez, mint amikor a szülő iskolába írta a gyermekét, és annak alapján fogja megítélni az iskolát, hogyan viszonyulnak ott az ő gyermekéhez. Az Úr már Ábrám elhívásakor a tudtára adja: „És megáldom azokat, a kik téged áldanak, és a ki téged átkoz, megátkozom azt...” (1Mózes, 12:3.). „A ki titeket bánt, az ő szemefényét bántja”, üzeni később Isten a zsidóságnak (Zakariás, 2:8.).⁵¹ „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”, üzeni Isten minden népnek, Izraelt is beleértve (János, 3:16.).

⁵¹ Zakariás, 2:8–10. „Mert így szól a Seregeknek Ura: Dicsőség után küldött engem a pogányokhoz, a kik fosztogatnak titeket, mert a ki titeket bánt, az ő szemefényét bántja. Mert ímé én felemelem kezemet ellenök, és saját szolgálók prédájává lesznek, és megtudjátok, hogy a Seregeknek Ura küldött el engem. Örülj és örvendezz, Sionnak leánya, mert ímé elmegyek és közötted lakozom! így szól az Úr.”

12. Néhány stratégiai elv a Bibliából

A politizálás bibliai elveinek bemutatását három gyakran előkerülő kérdéskör megvilágításával zárjuk: először a társadalmi érdek és a korrupció kapcsolatát vizsgáljuk. Majd az együttműködésnek és a szomszédságpolitikának a nemzetközi kapcsolatokban oly fontos viszonyát világítjuk meg. Végül pedig az Isten gondolkodásában „stratégiai ágazatnak” számító szociálpolitika bemutatására térünk rá.

A társadalom minden tagjának és csoportjának az érdeke, hogy Isten akarata legyen meg. Nem lehet más Istentől vett érdeke a bankároknak, mint az ápolónőkné. A társadalomban ugyanis mindenkire szükség van. Ezért ellene kell állni a manipulatív lobbitevékenységeknek, amelyek mások rovására akarnak előnyöket kicsikarni. Az Istentől való politika nem irányul senki ellen, hanem mindenki érdekében van: így például ha valaki bűncselekményt követ el, az a valódi érdeke, hogy elfogják és elítéljék. Nem szabad az adóbevételekből származó pénz elosztásakor „politikai döntést”, vagyis részrehajló, hibás ítéletet hozni. Nem helyes azt mondani, hogy „mivel én politikus vagyok, politikai döntést

hozok.” A politikus éppen azért felelős, hogy a közpénzek a társadalom valódi érdekeinek megfelelően legyenek elosztva. Az Istentől való érdek nem lehet alárendelve egy személy vagy csoport vélt „politikai” érdekeinek. A korrupció szükségszerűen eltorzítja a józan döntést, választást: „Mert a zsarolás megbolondítja a bölcs embert is, és az elmét elveszti az ajándék”, írja az isteni bölcsességet kapott Salamon király (Prédikátor, 7:7.). Sámuel fiai, akiket a próféta bírává tett Izrael felett, nem jártak Isten útjain, „hanem a telhetetlenség után indulának, és ajándékot fogadának el, és elfordíták az igaz ítéletet” (1Sámuel, 8:3.). A korrupcióra való hajlam egyik forrása tehát a telhetetlenség. A másik gyakori ok a félelem, a biztonság keresése. Ezek ellen a politikus esetlegesen meglévő nagy személyes vagyona sem nyújt védelmet. Egyedül Isten szeretetének befogadása segít. Ézsaiás próféta így szól korának közállapotairól: „Fejedelmid megátalkodottak és lopóknak társai; mind szereti az ajándékot és vesztegetést hajhász...” (Ézsaiás, 1:23.). Dávid zsoltára is figyelmeztet: „a vagyonban, ha nő, ne bizakodjatok” (Zsoltár, 62:11.). Ha a politikus személyes gazdagságának fölhalmozásán fáradozik, az könnyen jó hírének elvesztésébe kerülhet. Pedig: „Kíváncosabb a jó hírnév nagy gazdagságnál; ezüstnél és aranynál a kedvesség jobb” (Példabeszédek, 22:1.).⁵² Isten maga sem korrump: „Mert az Úr, a ti Istenetek, isteneknek Istene, és uraknak Ura; nagy, hatalmas és rettenetes Isten, a ki nem személyválogató, sem ajándékot el nem fogad” (5Mózes, 10:17.).

⁵² Példabeszédek, 23:4 „Ne fáraszd magadat ebben, hogy meggazdagodj; ez ilyen testi eszésségedtől szűnjél meg.”

Egy kormányzatnak ahelyett, hogy a belpolitika vagy a nemzetközi kapcsolatok vele szemben álló résztvevőinek főként a legyőzésén fáradozna, meg kell kísérelnie, hogy megnyerje őket az együttműködésre. Érdemes inkább a barátok, szövetségesek számának növelésén munkálkodni, mint az ellenségek szaporításán. Ahogyan Ábrám is tette a Kánaán földjén: Áner, Eskhol és Mamré a szövetségesei voltak, akik harcba indultak vele, amikor unokaöccsét, Lótót fogságba hurcolták (1Mózes, 14:13–24.). Ábrahám később Abimélekkel is szövetséget köt (1Mózes, 21:22–32.). Tartsuk becsben a szövetségeseinket. „Az Úrnak áldása, az gazdagít meg, és azzal semmi nem szerez bántást” (Példabeszédek, 10:22.). Vagyis, nem úgy kell gyarapodnia az országnak, hogy másoktól elvesz, hanem úgy, hogy kölcsönös előnyök alapján együttműködik. Az együttműködés keresésében segít, ha tudatosítjuk, hogy a politikai ellenfelek nem ellenségek. Az ellenséget világosan megnevezi a Biblia: „Józanok legyetek, vigyázatok; mert a ti ellenségeitek, az ördög, mint ordító oroszlán szerte jár, keresvén, kit elnyeljen” (1Péter, 5:8.). Szem előtt kell tartanunk, hogy „nem vér és test ellen van nekünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, ez élet sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelkei ellen, melyek a magasságban vannak” (Efezus, 6:12.).

A szomszédos országokkal való kapcsolatok kitűntetett jelentőséggel bírnak. „Jobb a közel való szomszéd a messze való atyafinál”, olvashatjuk a Példabeszédekben (27:10c.). Azon a helyen kell megtalálni a boldogulásunkat, ahol vagyunk. Ez tudatos, elkötelezett kapcsolatépítést feltételez. Fontos, hogy legyenek körülöttünk szövetségesek. Ennek

jelentőségét példázza Lais városának esete, amikor „Dán fiai” rátörték: „Ők pedig... Lais ellen mentek, a nyugodtan és biztonságban élő nép ellen, és leölték őket fegyvernek élével, és a várost megégették tűzzel. És nem volt senki, a ki őket megszabadította volna, mert messze volt Sidontól, és semmi dolguk nem volt senkivel...” (Bírák, 18:27–28.). Nem voltak szövetségeseik, akik megsegítették volna őket. Minden szövetségesi kapcsolatra igaz, hogy „Sokkal jobban van dolga a kettőnek, hogynem az egynek; mert azoknak jó jutalmok vala az ő munkájokból. Mert ha elesnek is, az egyik felemeli a társát. Jaj pedig az egyedülvalónak, ha elesik, és nincsen, a ki őt felemelje. Hogyha együtt fekszenek is ketten, megmelegszenek; az egyedülvaló pedig mimódon melegedhetik meg? Ha az egyiket megtámadja is valaki, ketten ellene állhatnak annak; és a hármas kötél nem hamar szakad el” (Prédikátor, 4:9–12.).

Isten hatalmas szeretetét bizonyítja, hogy az egész Biblián végig vonul az elesettek, a gyengék, a „hátrányos helyzetűek” kiemelt támogatására való felszólítás: a szegények, az árvák, az özvegyek és a menekült idegenek az Úr megkülönböztetett figyelmét élvezik. A Biblia Istene „Igazságot szolgáltat az árvának és az özvegynek; szereti a jövevényt, adván néki kenyeret és ruházatot” (5Mózes, 10:18.). „Te reád hagyja magát az ügyefogyott, az árvának is te vagy segedelme”, mondja a zsoltáros Istenről (Zsoltár, 10:14.).⁵³ Az ő megsegítésük, védelmük a politikai hatalom

⁵³ Zsoltár, 146:9. „Megoltalmazza az Úr a jövevényeket; árvát és özvegyet megtart, és a gonoszok útját elfordítja.”

kiemelt feladatai közé tartoznak. Dávid király így imádkozik: „Isten, a te ítéletidet add a királynak, és a te igazságotat a király fiának. Hadd ítélje népedet igazsággal, és a te szegényeidet méltányossággal... Legyen bírója a nép szegényeinek, segítsen a szűkölködőnek fiain, és törje össze az erőszakoskodót” (Zsoltár, 72:1–2, 4.). Isten figyeli az országon belül a gyengék helyzetét, és a kormányzat megítélésének sarkkövévé teszi a velük kapcsolatos politikát: „Mert ítéletre indulok hozzátok, és gyors tanú leszek... azok ellen, a kik megrövidítik a munkásnak bérét, az özvegyet és árvát, és a kik nyomorgatják az idegent, és nem félnek engem, azt mondja a Seregeknek Ura” (Malakiás, 3:5.). „Özvegyet és árvát, jövevényt és szegényt meg ne sarcoljatok”, figyelmeztet Zakariás próféta is (Zakariás, 7:10a.).⁵⁴ Hogy Isten mennyire nagy jelentőséget tulajdonít ennek az ügynek az is mutatja, hogy a téma szerepel a zsidó népnek a Kánaán földjére való belépésekor az Ebál hegyén elmondott átkok között is: „Átkozott, a ki elfordítja a jövevénynek, árvának és özvegynek igazságát! És mondja az egész nép: Ámen!” (5Mózes, 27:19.). A „jövevényekkel” Istennek Mózes által kihirdetett törvénye több alkalommal külön is foglalkozik: „Olyan legyen néktek a jövevény, a ki nálatok tartózkodik, mintha közületek való bennszülött volna, és szeressed azt, mint magadat, mert jövevények voltatok Egyiptom földén. Én vagyok az Úr, a ti Istenetek” (3Mózes, 19:34.). Az árvák és özvegyek segítése az Újszövetségben is helyet kap. „Tiszta és szeplő nélkül való

⁵⁴ 2Mózes, 22:22-24. „Egy özvegyet vagy árvát se nyomorítsatok meg. Ha nyomorgatod azt, és hozzám kiált, meghallgatom az ő kiáltását. És felgerjed haragom, és megöllek titeket fegyverrel, és a ti feleségeitek özvegyekké lesznek, a ti fiaitok pedig árvákká.”

istentisztelet az Isten és az Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban, és szeplő nélkül megtartani magát e világtól”, írja levelében Jakab apostol (1:27.).

Következtetések

Az élet minden területén ugyanazok az elvek érvényesülnek. Nincsenek a politikára illetve a politikusokra alkalmazandó külön törvényszerűségek. A politika is része a világ egészének, amely Isten uralma alatt áll. Nincsenek különálló „szellemi” és „kevésbé szellemi”, „profán” zónák! A politikai eszmék esetében is gyakran felmerül a kérdés, hogy mi a jó és mi a rossz. Honnan lehet felismerni, és különbséget tenni? Jézus azt tanácsolja nekünk, hogy: „Őrizkedjete pedig a hamis prófétáktól, a kik juhoknak ruhájában jönnek hozzátok, de belől ragadozó farkasok. Gyümölcsseikről ismeritek meg őket. Vajjon a tövisről szednek-é szőlőt, vagy a bojtortjánról fügét? Ekképen minden jó fa jó gyümölcsöt terem; a romlott fa pedig rossz gyümölcsöt terem. Nem teremhet jó fa rossz gyümölcsöt; romlott fa sem teremhet jó gyümölcsöt” (Máté, 7:15–18.). Majd később újra megerősíti: „gyümölcséről ismerik meg a fát” (Máté, 12:33b.). A politikára is igaz, hogy jó az, amiben Jézus Krisztus van jelen. Jézus tud bármiben és bárkiben jó gyümölcsöt teremni: Jézus a jó fa. Ha egy politikai elv, eszme rossz gyümölcsöt terem, nincs benne Jézus. „A jó fa” és „a romlott fa” gyümölcsseiről, következményeiről ezt

olvashatjuk a Bibliában: „A testnek cselekedetei pedig nyilvánvalók, melyek ezek: házasságtörés, paráznaság, tisztátalanság, bujálkodás. Bálványimádás, varázslás, ellenségeskedések, versengések, gyűlölködések, harag, patvarkodások, visszavonások, pártütések, Irigységek, gyilkosságok, részegségek, dobzódások és ezekhez hasonlók: melyekről előre mondom néktek, a miképen már ezelőtt is mondtam, hogy a kik ilyeneket cselekesznek, Isten országának örökösei nem lesznek. De a Léleknek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség” (Galata, 5:19–22.). A politikai eszmék megítélésekor, döntések meghozatalakor érdemes szívünk állapotát is megvizsgálni: „Ha pedig keserű irigység és civódás van a ti szívetekben, ne dicsekedjete és ne hazudjatok az igazság ellen. Ez nem az a bölcsesség, a mely felülről jó, hanem földi, testi és ördögi. Mert a hol irigység és civakodás van, ott háborúság és minden gonosz cselekedet is van. A felülről való bölcsesség pedig először is tiszta, azután békeszerető, méltányos, engedelmes, irgalmassággal és jó gyümölcsökkel teljes, nem kételkedő és nem képmutató” (Jakab, 3: 14–17.).

Ha Jézus a „jó fa”, ami egyedül jó gyümölcsöt terem, a politikusnak is pótolhatatlanul szükséges minden körülmények között Őbenne maradnia, Őbenne hinnie, Őhöz ragaszkodnia. Jézus mondta: „Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlőműves. Minden szőlővesszőt, a mely én bennem gyümölcsöt nem terem, lemetesz; mindazt pedig, a mely gyümölcsöt terem, megtisztítja, hogy több gyümölcsöt teremjen. Ti már tiszták vagytok ama beszéd által, a melyet szóltam néktek. Maradjatok én bennem és én is ti bennetek.

Miképen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanemha a szőlőtőkén marad; akképen ti sem, hanemha én bennem maradtok. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: A ki én bennem marad, én pedig ő benne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek” (János 15:1–5.). Jézus nélkül tehát semmit – aminek Istentől való értelme lenne – nem tehetünk.

A prófécia célja, hogy útba igazítsa az embereket, megmutassa a helyes utat. Olyan ez, mint amikor valaki keresi a boltot, és az igazságnak megfelelően útba igazítják őt. A Szent Lélek elvezet minden igazságra. Ő valóban az igazságra vezet, Jézust dicsőíti, és a jövőben bekövetkező eseményeket előre kijelenti (János, 16:13–14.). A hamis prófécia illetve próféta ezzel szemben félrevezeti az embereket, megtéveszt. Mint amikor valaki keresi a boltot, de az útba igazító szándékosan rossz irányt javasol. Politikai elméletek és programok terén is megfigyelhető az igazság és a hazugság közti különbség. A rossz gyümölcsökre vezető, hamis eszmék alapját a gonosz lelkek sugallatai jelentik: „A Lélek pedig nyilván mondja, hogy az utolsó időben némelyek elszakadnak a hittől, hitető lelkekre és gonosz lelkek tanításaira figyelmeztet” (1Timótheus, 4:1.). Akkor teszi jól a politikus, ha a Szent Lélekre, Isten szavának közvetítőjére hallgat, akinek üzenete összhangban van a Bibliával, Isten szavával. Míg az Isten nélküli politizálásban a motivációk, a cselekedetek és a kommunikáció diszharmóniája figyelhető meg, Isten akarata ezek teljes egysége. Az Úrnak nem tetszik a „kettős kommunikáció”.

Jézus az egyetlen érvényes megoldás a politikában is. A legnagyobb hazugság, ha valaki azt tanítja, hogy nem Jézus a Krisztus vagyis a Messiás, a megoldás minden dologgal kapcsolatban, hanem valami más vagy más is. János apostol figyelmeztet minket: „Szeretteim, ne higgyetek minden léleknek, hanem próbáljátok meg a lelkeket, ha Istentől vannak-é; mert sok hamis próféta jött ki a világba. Erről ismerjétek meg az Isten Lelkét: valamely lélek Jézust testben megjelent Krisztusnak vallja, az Istentől van; És valamely lélek nem vallja Jézust testben megjelent Krisztusnak, nincsen az Istentől: és az az antikrisztus lelke, a melyről hallottátok, hogy eljő; és most e világban van már” (1János, 4:1–3.). Az, ha valaki Jézust, mint „testben megjelent Krisztust” tagadja, azt jelenti, kétségbe vonja, hogy Jézus valódi, ténylegesen a földön megjelent és működő megoldás az emberiség számára az élet minden területén – a politikát is beleértve.⁵⁵

A politikusokkal kapcsolatos elvárásokat nem lehet emberi erővel betölteni, mint ahogyan az állampolgárokkal kapcsolatos követelményeket sem. Ezért futnak zátonyra a gyakorlati megvalósításkor a legmagasztosabbnak tűnő elvek is. Ennek oka, hogy saját erőnkől nem tudjuk betölteni a törvényt: „Mert tudom, hogy nem lakik én bennem, azaz a testemben jó; mert az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom”, vallja meg Pál apostol (Róma, 7:18.). Megadja azonban az ebből való menekülés útját is: „Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus; a mely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, a ki szeretett engem és

⁵⁵ 2János, 1:7. „Mert sok hitető jött e világra, a kik nem vallják a Jézust testben megjelent Krisztusnak. Ez a hitető és az antikrisztus.”

önmagát adta érettem” (Galata, 2:20.). Isten törvényeit csak Jézus tudja betölteni bennünk. A politikai vezető és a keresztény állampolgár egyaránt kiáltson Istenhez, hívja segítségül Jézus Krisztus nevét, mert „nincsen senkiben másban üdvösség: mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk” (Apostolok cselekedetei, 4:12.).

A szerzőről

Kecskés D. Gusztáv 1967-ben született Budapesten. 2003-ban szerezte doktorátusát (PhD) a Sorbonne Paris III Egyetemen és a Pécsi Tudományegyetemen történelemből. 1997 óta tudományos kutatóként dolgozik. Szakterülete a nemzetközi kapcsolatok története és Magyarország külpolitikája a 20. században. Több könyve és számos tanulmánya jelent meg Magyarországon és külföldön egyaránt. Miután 1987-ben, sorkatonai szolgálata idején megismerte Istent, 1989-ben döntötte el, hogy Jézus Krisztust akarja követni. Feleségével és négy gyermekével Budapesten él.